

VEREJNÝ
PRIESTAR
2019
SĽADKOVIČOVO

VEREJNÝ
PRIESTOR
2019
SLÁDKOVIČOVO

TIRÁŽ MASTHEAD

Autori / Authors: Ing. arch. Zuzana Nádaská, PhD., Mgr. art. Ing. Pavol Pilař, ArtD.

Názov / Name: Verejný priestor Sládkovičovo 2019 / Public space in Sládkovičovo 2019

Editor: Ing. Michal Kázik

Grafický dizajn / Graphic Design: Mgr. art. Michal Dudáš, ArtD. / október 2019

Recenzenti / Reviewers: prof. Ing. arch. Hana Urbášková, Ph.D.

Písmo / Font collection: Helvetica Neue, Toronto Subway

Vydavateľstvo / Published by: AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM®, s.r.o.

Rok vydania/ Year of publish: 2020

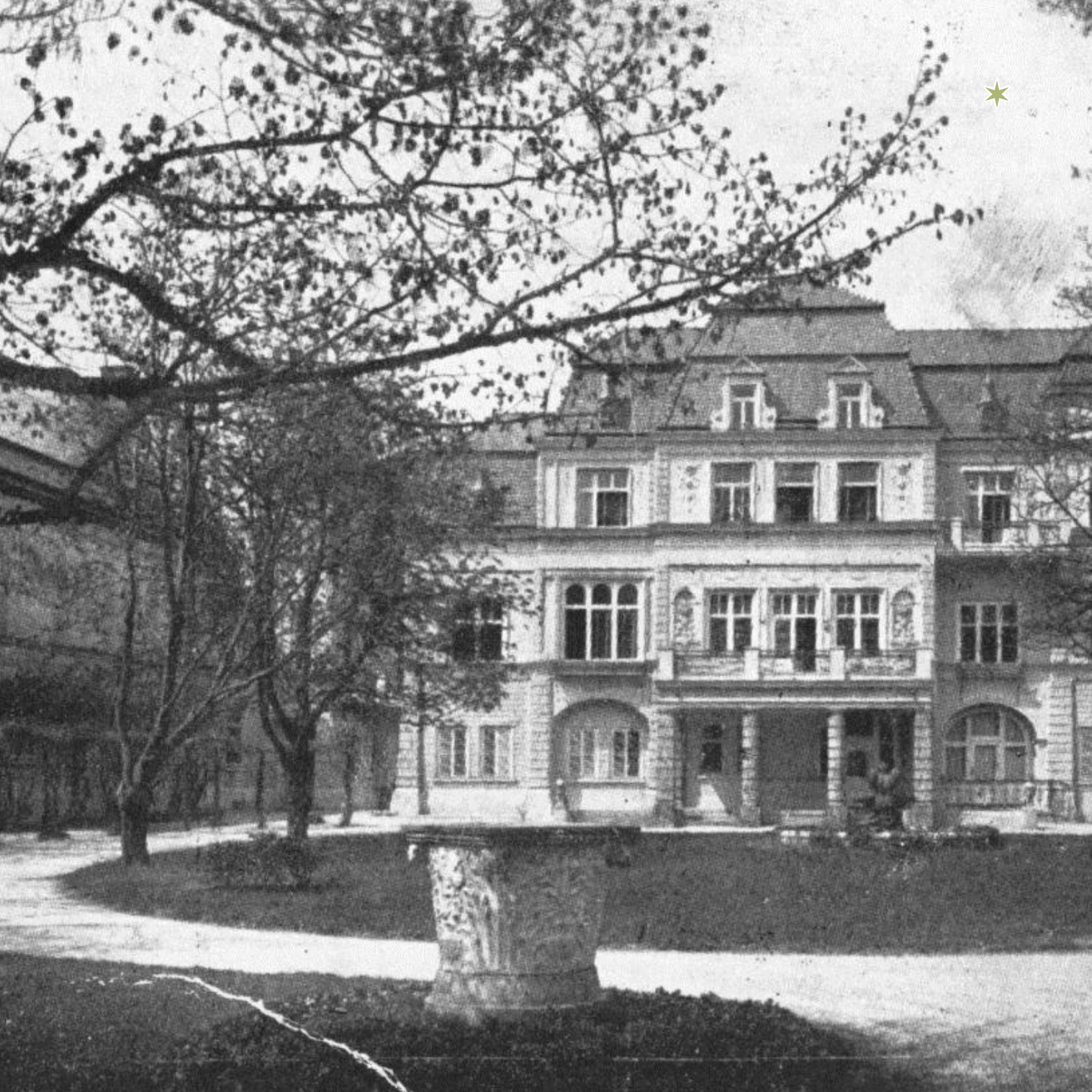
Náklad / Amount: 100 ks

Prvé vydanie / First edition

ISBN 978-80-7623-039-2

OBSAH CONTENT

Podakovanie	5	Thank
Autori	6	Authors
Z histórie mesta	8	History of Sládkovičovo
Verejný priestor v Sládkovičove	10	Public space in Sládkovičovo
Návrh riešenia	14	Solution Design
A. Areál starého kultúrneho domu	16	A. Area of Old Culture House
B. Autobusová stanica	24	B. Bus Station
C. Areál mestského úradu	32	C. Area of City Hall
D. Kaštieľ'sky park	40	D. Castle's Park
E. Trhovisko	50	E. Market Place
F. Hlavná ulica	56	F. Main Street
Záver	62	Conclusion

POĎAKOVANIE **THANKS**

Dovoľujeme si poďakovať starostovi mesta Sládkovičovo, Ing. Antonovi Szabóovi, za jeho pozitívny postoj k zámeru, započat prácu na tejto publikácii.

Zvláštno poďakovanie patrí bývalej prednostke MsÚ Sládkovičovo Mgr. Kataríne Štefunkovej za jej iniciatívu a mimoriadne aktívny postoj počas celej našej spolupráce s MsÚ, aktívnu podporu smerujúcu k dopracovaniu publikácie a záujem o ďalšie smerovanie mesta.

Zároveň sa chceme poďakovať aj Eve Sudovej, predsedkyni Komisie kultúry pri MsÚ Sládkovičovo, autorke a spoluautorke viacerých publikácií o Meste Sládkovičovo za záujem a podporu, s ktorou sa u nej pripravovaná publikácia stretla. Ďakujeme za poskytnutý fotografický materiál, ktorý bol s jej súhlasom v publikácii použitý.

Poďakovanie patrí aj študentom Katedry architektúry Stavebnej fakulty STU v Bratislave, ktorí s nadšením realizovali nápady celkovej koncepcie a dopomohli tak ilustrovať riešenia na vybrané problémy.

Autori

AUTORI **AUTHORS**

ING. ARCH. ZUZANA NÁDASKÁ, PHD.

Absolventka FA SVŠT v Bratislave, kde zároveň v roku 1994 získala vedecká hodnosť kandidáta technických vied, FA STU Bratislava v odbore 35-01-9 architektúra. Neskôr pôsobila ako autorizovaný architekt, aktívna na viacerých projektoch a realizáciách. Od roku 2002 je pedagógom na Katedre architektúry SvF STU Bratislava a v rokoch 2011-2015 aj zástupca vedúceho KARCH. Vo svojej pedagogickej a vedecko-výskumnej práci sa špecializuje na problematiku architektúry, interiéru a mestského verejného priestoru, ktorý je hlavnou náplňou jej prednáškovej a publikačnej činnosti.

Architecture graduate of the Slovak University of Technology in Bratislava, where she also received candidate of technical sciences in 1994 in the field of architecture. Later she worked as a certified architect. She worked in several projects and realization. Since 2002 she teaches at the Department of Architecture STU Bratislava and in the years 2011 to 2015 she was deputy head of KARCH. In her teaching and research work she specializes in issues of architecture, interior design and urban public space, which is the main focus of her lectures and publishes.

MGR. ART. ING. PAVOL PILAŘ, ARTD.

Je absolventom Divadelnej fakulty VŠMU ako aj Stavebnej fakulty STU, kde pôsobí ako doktorand na Katedre architektúry. Vo svojej práci skúma aktuálny stav kultúrnej infraštruktúry a jej možnú transformáciu na udržateľné priestory pre kultúrne a komunitné aktivity na miestnej úrovni. V súvislosti s tým sa zaoberá taktiež možnosťami rozvoja a tvorby verejného mestského priestoru. Popri svojom štúdiu aktívne pôsobí ako architekt a scénograf v ateliéri PRE-UM, s ktorým realizoval výstavu SCI-ARCH.

He graduated at Theatre Faculty, Academy of Performing Arts and also at the Faculty of Civil Engineering, where he acts as a doctoral student at the Department of Architecture. In his work he examines the current state of cultural infrastructure and its possible transformation into a sustainable space for cultural and community activities in terms of legislation at the local level. In this respect, it also deals with potential for development and creation of public urban space. In addition to his studies he has been active as an architect and stage designer in the studio PRE-UM, which realizes an exhibition Sci-Arch.

„mestečko, cez ktoré kedysi prechádzala kráľovská cesta, svoju architektonickú cestu vo víre času stratilo. A dnes, tak ako mnohé iné, nachádza sa v situácii, ktorá vyžaduje zásah“

Z HISTÓRIE MESTA

Mesto Sládkovičovo leží na južnom Slovensku, v rovinatom prostredí, v západnej časti Podunajskej nížiny, na rieke Dudváh, cca 50 km východne od hlavného mesta Bratislava.

I napriek tomu, že mesto nie je veľké počtom obyvateľov, má veľmi bohatú a často i dramaticky sa vyvíjajúcu históriu.

Prvé písomné zmienky o Sládkovičove (Diószegu) nachádzame v listinách kráľa Bélu IV. Z roku 1252. pomenovanie osady údajne pochádza z „orechového lesa“, ktorý sa v obci nachádzal.

V roku 1530 sa obec stala obeťou tureckých výpadov a obec i jej okolie bolo spustošené. Pri portálnom spísaní v roku 1553 sa tu nachádzalo 22 obývaných domov, ktoré patrili rádu Budínskych Klarisiek a to až do doby zrušenia tohto rádu Kráľom Jozefom II. Vtedy obec prešla do majetku cirkvi, od ktorej ju odkúpila rodina Erdodyovcov a od nich potom rodina Esterházyovcov.

Už v roku 1582 obec získava štatút mesta a v 17. storočí cez Diószeg prechádzala tzv. kráľovská cesta (Via régia), mesto malo právo vyberať mýto a organizovať jarmoky. V tomto období tu stáli dve významné budovy, kostol a kaštieľ. Tento pozitívny vývoj však bol prerušený v období Rákoczyho povstania, keď v roku 1709 mesto vyhorelo. Osídlenie nemeckými roľníkmi a remeselníkmi za vlády cisára Jozefa II. v roku 1786 rozdelilo územie na dve časti – Nemecký a Maďarský Diószegh. Po Esterházyovcoch sa stali majiteľmi obce Zichyovci.

V roku 1850 bola cez mesto vybudovaná železničná trať, ktorá spojila Bratislavu s Budapešťou. Mesto sa ocitlo na tejto dopravnej tepne a to mu otvorilo nové možnosti rozvoja. Spojením dopravy a úrodnej poľnohospodárskej pôdy sa otvorila šanca pre priemyselny rozvoj mesta i celého regiónu.

Vo veľmi krátkom období, už v roku 1867 započal svojou prvou kampaňou ekonomicky úspešnú éru cukrovar, založený rodinou baróna Karla Kuffnera de Diószegh, ktorý stál na čele rakúskej akciovej spoločnosti bankárov. Začala sa tzv. zlatá éra cukrovarníctva a mestečko Diószegh, dnešné Sládkovičovo sa stalo v strednej Európe synonymom pokroku v tejto oblasti. Vzdelaný majiteľ zavádzal moderné technológie vo výrobe cukru, mnohé procesy boli patentované. Moderná technika, ako telefónna sieť, vodná turbína na výrobu elektrickej energie, poľná železnička, spájajúca poľnohospodárske dvory s areálom cukrovaru a železnicou, moderná rafinéria cukru, liehovar, starý parný mlyn, konzerváreň, boli samozrejmosťou súčasťou progresívneho uvažovania majiteľov. Okrem priemyselného komplexu cukrovaru bola pozornosť venovaná i výstavbe obytných súborov pre vedenie areálu, ale i výstavbe robotníckej kolónie, novou bola i myšlienka robotníckeho hotela.

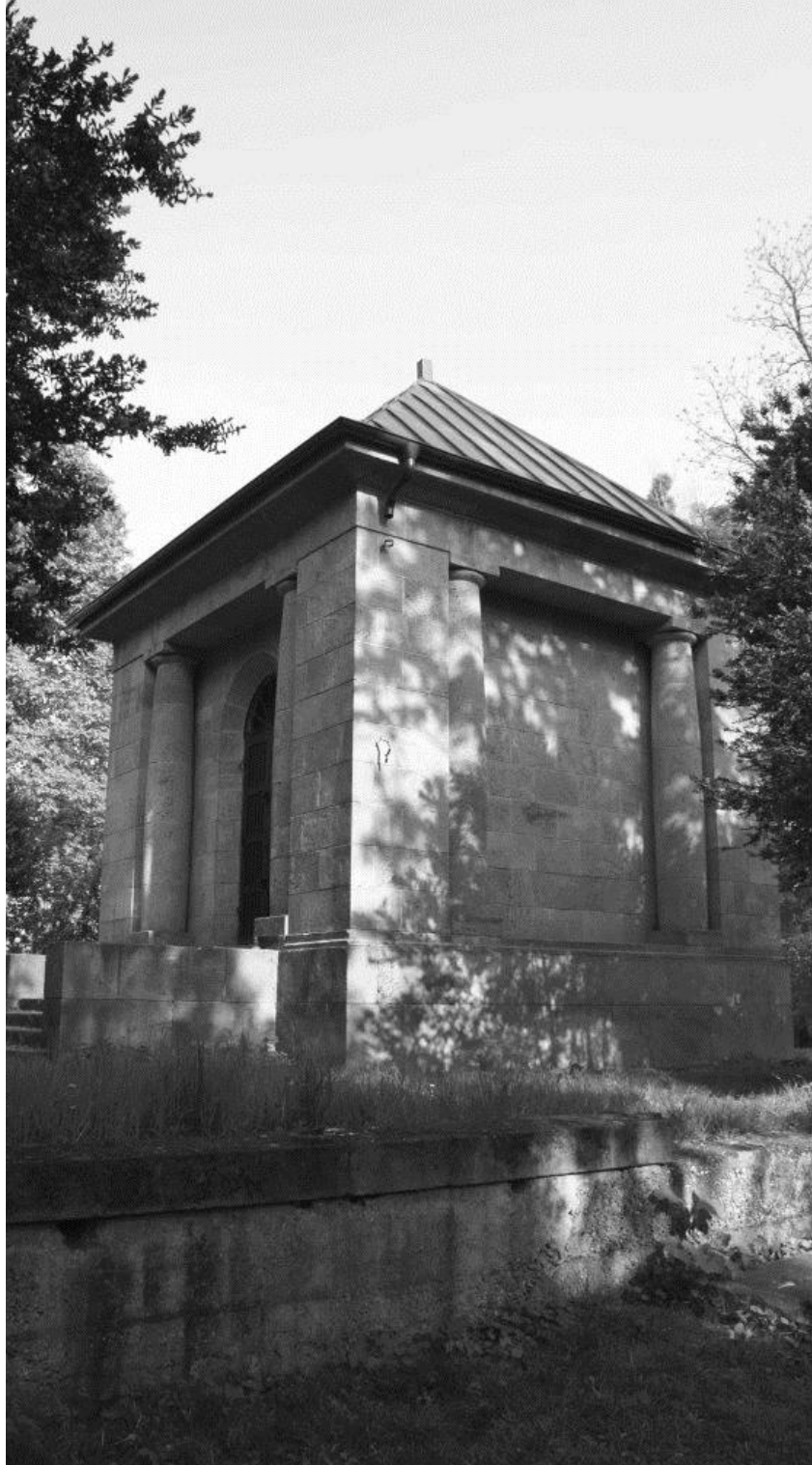
Progresívnym krokom bola i skutočnosť, že majitelia cukrovaru sa venovali i šľachteniu odrôd cukrovej repy. Založili Šľachtiteľskú stanicu, čo prinieslo v spojitosti s vývojom a patentovaním strojov na pestovanie a obrábanie cukrovej repy výrazné zvýšenie výnosov a následnú možnosť zvyšovania produktivity cukru a nárast prosperity celého priemyselného areálu. Prosperita bola založená i na princípe bezodpadovej produkcie výroby cukru. Zvyšky z cukrovej repy, ktoré predstavovali odpad pri produkcii cukru využíval liehovar a taktiež pridružená živočíšna výroba – chov hospodárskych zvierat. Tento prístup myslenia sa skloňoval v odbornej verejnosti ako diósegská metóda hospodárenia, Karl Kuffner formou prednášok a exkurzií otvorene prezentoval svoje skúsenosti, ktoré ovplyvnili rozvoj cukrovarníctva na dlhé roky tak u nás, ako i v zahraničí a boli výnimočné svojou komplexnosťou uvažovania.

Po smrti zakladateľa cukrovaru Karla Kuffnera v roku 1924 prevzal vedenie firmy jeho syn Raoul. Vzhľadom na židovský pôvod majiteľov bol osud majiteľov dramaticky poznačený nástupom fašiz

mu, časť rodiny Kuffnerovcov zahynula v koncentračnom tábore v Osvienčime. Raoul opustil rezidenciu rodiny – kuffnerovský kaštieľ, obklopený kaštieľskym parkom a emigroval aj s rodinou do USA. Vzhľadom na to, že rodina mala vzťah i k výtvarnému umeniu a vlastnila jeho bohaté zbierky, bolo prirodzené, že sa pohybovala vo vysokých umeleckých kruhoch v Beverly Hills, Hollywoode a neskôr v New Yorku. Posledný člen rodiny – baronesa Lilly Lousianne zomrela v roku 2000 v USA. Dramatické udalosti, ktorými bola zmietaná Európa – dve svetové vojny, deportácie obyvateľov židovskej národnosti v roku 1944 a po skončení druhej svetovej vojny vysídlenie Nemcov v roku 1946 a Maďarov v roku 1947 do Čiech zasiahli i toto mestečko. Na jeho územie boli presídlení Slováci z Maďarska, najmä z oblasti Pitvárosu a Rumunska i Juhoslávie. Tieto pohyby sa výrazne prejavili na národnostnom zložení obyvateľstva, zmeny priniesli i politické udalosti po roku 1948. Mestečko bolo premenované na Sládkovičovo, podľa národného buditeľa, štúrovca Andreja Sládkoviča. Štatút mesta získalo znovu 1. januára 1983. V roku 1986 bola k mestu pripojená obec Malá Mača, ktorá sa znovu osamostatnila od decembra 2002. Až do roku 1989 mesto pokračovalo v kuffnerovskej tradícii – zameranej na potravinársko – spracovateľský priemysel a poľnohospodársku produkciu, nie však tak kreatívne, ako za čias majiteľov. Areál nebol udržiavaný, rovnako ako aj obytné areály. Cukrovar i z politických dôvodov redukcie výroby cukru v republike nakoniec ukončil jeho výrobu v roku 1999. Časť majetku prešla do rúk nových vlastníkov a chátra.

Je veľmi smutné, že budúcnosť celého Kuffnerovského hospodárskeho komplexu je dnes nejasná. V čase svojho vzniku a následné desaťročia bol mimoriadne progresívny komplexnosťou progresívnych priemyselných a poľnohospodárskych metód, sociálnym programom voči zamestnancom so širokým spoločenským a kultúrnym záberom. Mal obrovský vplyv na rozvoj mesta i celého regiónu, je obrovskou škodou, že nebol komplexne uchopený a nevyužila sa jedinečná možnosť v ňom pokračovať a naďalej ho rozvíjať.

VEREJNÝ PRIESTOR V SLÁDKOVIČOVE

Verejný priestor je dnes často skloňovaný pojem v odbornej i laickej verejnosti.

Radi by sme nasledovali vývoj, ktorý v tomto smere pozorujeme v mnohých európskych krajinách. Na dosiahnutie tohto stavu nám však chýba detailnejšie dopracovaná územnoplánovacia dokumentácia, tak ako je tomu v krajinách západnej Európy. Vzhľadom na túto skutočnosť sa s verejným priestorom narába náhodilo, bez ucelenej urbanistickej koncepcie, vízie a regulatív. Vzhľadom na mnohokrát kritickú situáciu a jej dlhodobé neriešenie, aktivitu berú do rúk občania, občianske iniciatívy, prípadne sa im venujú tzv. Mestské zásahy, zamerané na izolovaný problém v urbanistickej štruktúre.

S cieľom riešiť najpálčivejšie problémy sa obecné a mestské zastupiteľstvá obracajú na laickú občiansku verejnosť, formou ankiet hľadajú odpoveď, ktorá patrí do rúk urbanistov a architektov. Táto aktivita a snaha i napriek vynaloženému záujmu a nemalých investičných prostriedkov dopadá často rozpačito a minie sa účinku. Problematika ostáva komplexne neuchopená.

Verejným priestorom sa rozumie voľný, nezastavaný priestor v urbanistickej štruktúre, voľne prístupný s časovým neobmedzením, ktorý slúži verejnosti. Ak má priestor časovo obmedzený prístup, môžeme hovoriť o poloverejných priestoroch, ako sú parky, sakrálné objekty, cintoríny a pod.

Ak je priestor v súkromnom vlastníctve, hovoríme o súkromných priestoroch s vylúčením prístupu verejnosti, alebo o polosúkromných priestoroch, ktoré majú svojho vlastníka – nákupné centrá, galérie a pod., s pravidlami vstupu pre verejnosť, stanovenými majiteľom, ako sú kontrola vstupu, časové obmedzenia a pod.

Verejným priestorom rozumieme v urbánnej štruktúre súvislú štruktúru plôch, vzájomne pospájanú, vytvárajúcu preplávajúci priestor okolo budov i voľných plôch – námestí a zelene. Týmto priestorom len prechádzame, alebo nám môže ponúkať i zaujímavé aktivity, inšpirujúce na zastavenie sa, podporu ľudských kontaktov, podporu verejného života. Ako dominantný sa v ňom uplatňuje peší pohyb. Mysel tohto priestoru je v posilňovaní genia loci – ducha miesta. Plní úlohu vytvorenia prvého dojmu pre návštevníkov, jeho hierarchické usporiadanie pomáha v orientácii v priestore a zároveň je pre obyvateľov jedinečným, pozitívne reagujúcim priestorom na súčasnosť, umožňujúcim realizáciu pohybových, kultúrno-spoločenských i relaxačných aktivít a v neposlednom rade vyvolávajúcim úctu k tradíciám a histórii. Jeho správne vnímanie môže byť podporou turistického ruchu a priniesť i ekonomický prospech.

Verejný priestor v meste Sládkovičovo, tak ako vo väčšine našich miest a obcí je v nevyhovujúcom stave. Dôvodom tohto stavu sú zmeny vlastníckych vzťahov, zmena politickej situácie po roku 1989 a nedostatočná územnoplánovacia dokumentácia, ktorá sa nezaobera týmto fenoménom, jeho definovaním, jeho hierarchiou a ani jeho víziou, tak ako je tomu v okolitých európskych krajinách západnej Európy.

Jednotlivé investície do verejného priestoru vyznievajú náhodilo, vychádzajú z investičných možností mesta v danom časovom horizonte a sú realizované aditívne, bez jednotnotnej koncepcie. Dojem z verejného priestoru a následne i z mesta mesta je roztrieštený, rozpačitý, anonymný. Bohatá história a význam, aký malo toto mesto v nedávnej minulosti sú nečitateľné a volajú po zmene.

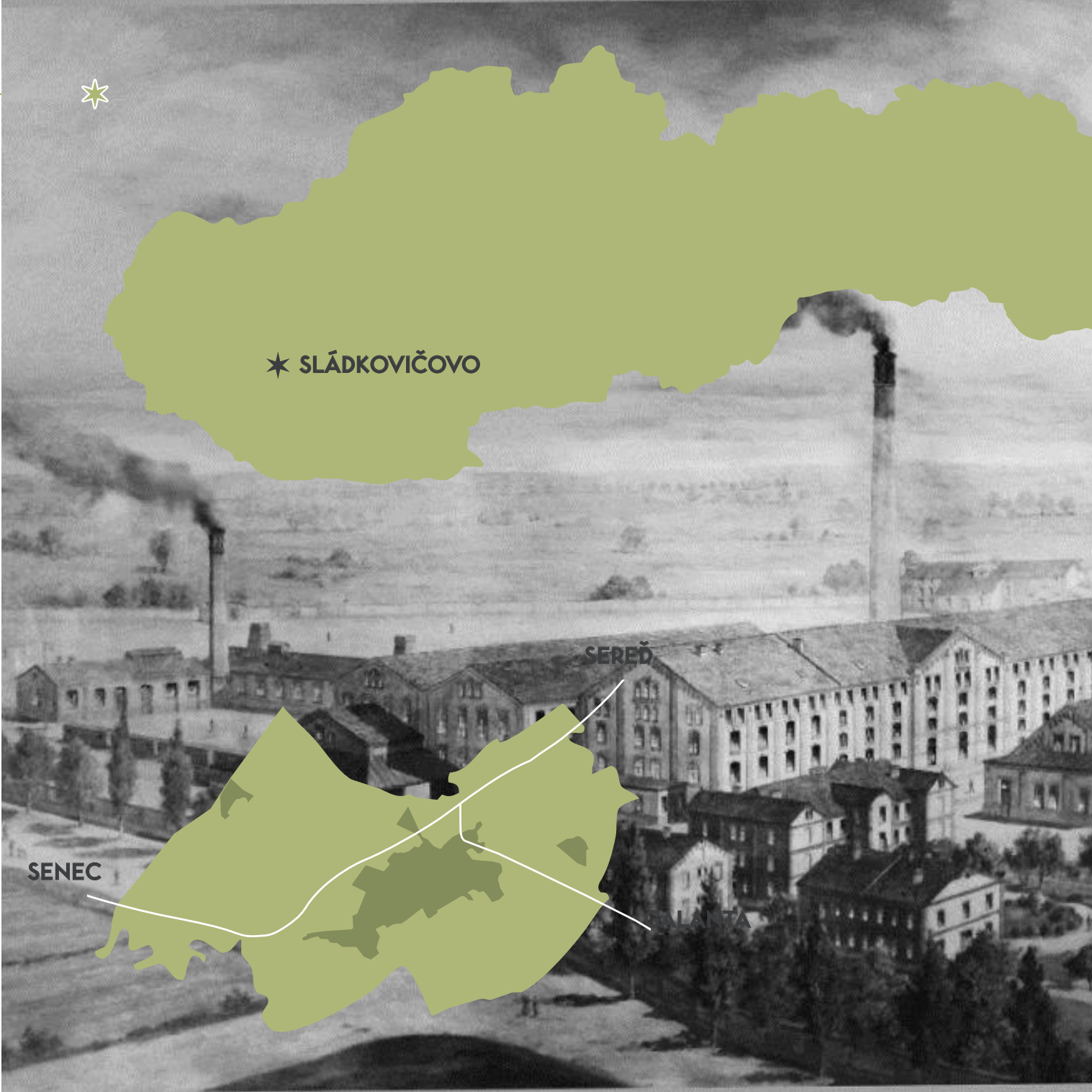

★ SLÁDKOVIČOVO

SEREDĚ

SENEC

PLANTA

Rozsah riešeného územia

V tejto etape navrhujeme definovať CMZ v rozsahu hlavnej ulice od rieky Dudváh po križovatku ulíc Fučíkova, Košutská a Pionierska. V tomto rozsahu sa i predkladaná publikácia územím zaoberá. Urbanistický tvar takto definovaného priestoru CMZ má líniovú formu a lemuje jednostranne hlavnú dopravnú automobilovú komunikáciu mesta na ulici Fučíkovej po celej svojej dĺžke.

Definícia súčasného stavu

Centrálna mestská zóna v Sládkovičove, tak ako sme si ju definovali, je silne líniovo zaťažená nákladnou i osobnou automobilovou dopravou po ulici Fučíkovej. Voľné, nezastavané priestory sú v značnej miere využívané pre statickú dopravu.

Významnú polohu v riešenom priestore má autobusová zastávka, ktorá však neposkytuje komfort pre cestujúcich na úrovni, ktorú by si dnešná doba v meste vyžadovala – chýba napr. sociálne zariadenie, parkovisko pre bicykle a pod. Autobusové spojenie je dobre zabezpečené smerom na Galantu i Bratislavu. V tejto časti mesta bola vybudovaná cyklotrasa. Možno však konštatovať, že do značnej miery je v kolízii s peším pohybom a s možnosťou ďalšieho rozvoja územia – uvoľnenie parteru pred objektami s polyfunkčným využitím.

Plochy zelene dopĺňajú voľný priestor bez bližšieho definovania ich funkčného využitia a jednotnej koncepcie. Väčšiu pozornosť by si vyžadoval i mobiliár a osvetlenie verejného priestoru.

Urbanistická štruktúra zástavby (najmä novšie realizovaných stavieb) je nekompaktná, nemá mestotvorný charakter, chýbajú regulatívy pre zástavbu i pre farebné a materiállové úpravy fasád objektov a uličného priestoru.

”

*„ Ak chce niekto každodennosť pretvoriť na vzrušujúci svet zážitkov,
očividne nepochopil jej logiku a zmysel.“*

Konrad Liessmann

NÁVRH RIEŠENIA

V predloženej publikácii sme sa pokúsili naznačiť základné smerovanie, ako uchopiť verejný priestor v Sládkovičove, definovať hlavné námestie mesta, jeho príľahlé územia a ich funkčné využívanie..

Základnou podmienkou úspešnej realizácie tohto zámeru je ukladenie líniovej dopravnej záťaže osobnou automobilovou dopravou, presmerovanie nákladnej dopravy z areálu bývalého cukrovaru mimo centra mesta, vytypovanie vhodných plôch pre zriadenie záchytných parkovísk pre aktivity v CMZ v spolupráci s MsÚ v Sládkovičove a dosiahnutie uvoľnenia navrhovaného verejného priestoru pre bezpečný peší pohyb, vhodne doplnený cyklotrasami. Jestvujúcu cyklotrasu navrhujeme čiastočne presmerovať tak, aby sme uvoľnili priestor pre polyfunkčnú vybavenosť a dosiahli jeho ukludnenie.

Vzhľadom na zložitosť a rozsah problematiky vyššie definovanú centrálnu časť mesta sme rozdelili do niekoľkých zón:

- A. Areál starého kultúrneho domu
- B. Autobusová stanica
- C. Areál mestského úradu
- D. Kaštieľsky park
- E. Trhovisko
- F. Hlavná ulica

THE SOLUTION DESIGN

In this publication we tried to indicate the basic direction how to grasp the public space in Sládkovičov, define the main square of the city, its adjacent areas and their functional use.

The basic condition for successful implementation of this plan is to calm down the line traffic load by passenger car traffic, redirecting freight traffic from the former sugar refinery outside the city center, selecting suitable areas for setting up car parks for Central zone activities in cooperation with the Municipal Council in Sládkovičovo. safe walking movement, suitably complemented by cycle paths. We propose to redirect the existing cycling route in order to free up space for multifunctional facilities and achieve its calming.

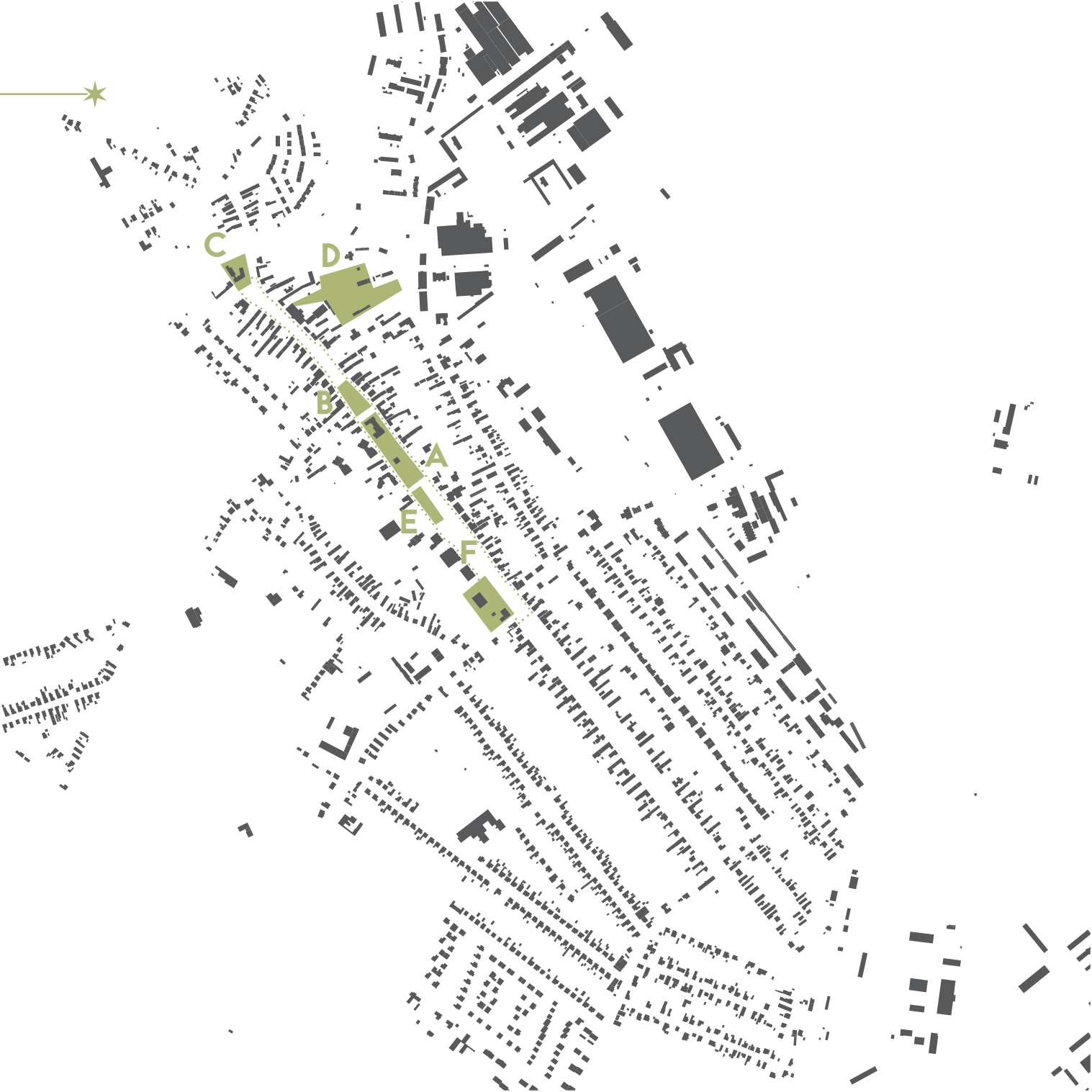
Due to the complexity and scope of the issue, the above-defined central part of the city was divided into several zones:

- A. Area of an old culture house
- B. Bus station
- C. Area of the Municipal Office
- D. Mansion Park
- E. Market
- F. Main Street

*Verejný priestor má reprezentačný a symbolický charakter.
„ Je rámcom a horizontom prežívania
našej vlastnej existencie, každodenného života aj chápania nás samých.“*

AREÁL STARÉHO KULTÚRNEHO DOMU

Súčasný stav

Bývalý Kultúrny dom je situovaný v centre navrhovanej CMZ. Pôvodne slúžil ako kultúrno-spoločenský stánok, v ktorom sa organizoval kultúrny život obce – slávnostné akadémie, divadelné i filmové predstavenia. Postupom času kapacitne nepostačoval a jeho funkciu prebral nový Kultúrny dom. Objekt si vyžaduje rekonštrukciu, definovanie atraktívnej funkcie využitia s vhodným začlenením do navrhovanej CMZ.

Návrh riešenia

Jestvujúci objekt po uvoľnení od provizórnych prístavieb a po rekonštrukcii poskytuje možnosť nového, atraktívneho využitia. Navrhujeme sem premiestniť priestory MsÚ, pretože súčasné priestory kapacitne nepostačujú a zároveň objekt využiť i pre priestory Stavebného úradu a Mestskej polície. Takéto zlučovanie poskytuje väčší komfort pre obyvateľov mesta.

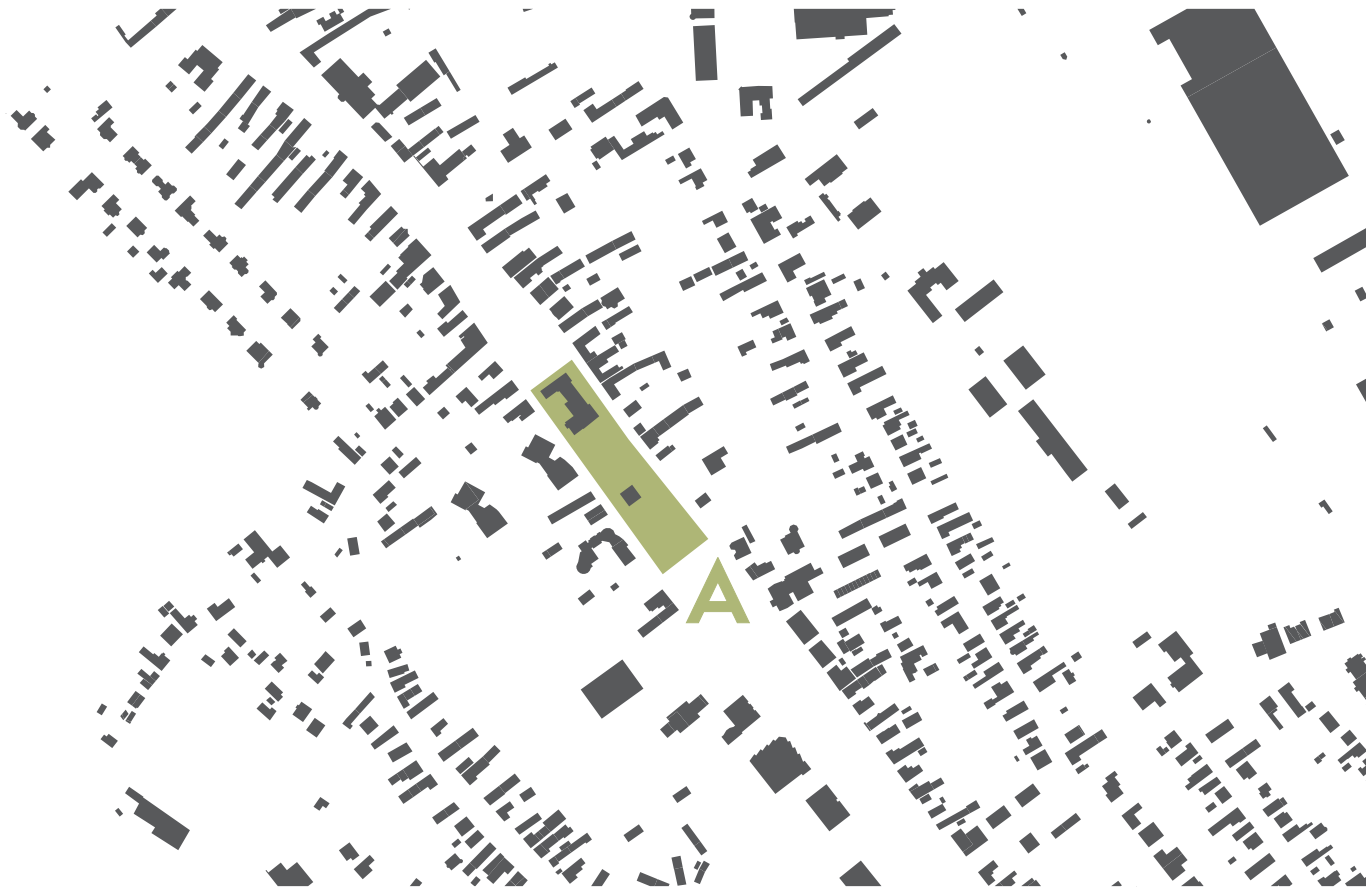
Zároveň sa javí tak z pohľadu urbanistického, historického a navrhovaného spoločenského významu miesta uvoľniť námestie pred objektom a upraviť ho tak, aby plnilo úlohu hlavného centrálného námestia. Hlavné námestie mesta by malo spĺňať funkciu hlavného zhromažďovacieho priestoru, preto by malo ostať po architektonickej úprave voľné i pre ďalšie funkcie – kultúrno-spoločenské (tradičné trhy, vianočné slávnosti, májové dni a pod.)

Bolo by vhodné do areálu nového Mestského úradu začleniť v budúcnosti aj objekt Požiarnej zbrojnice. Uvažovať o jeho obnove a polyfunkčnom využití tak, aby aktívne participoval na atraktívnom využití hlavného námestia pred Mestským úradom.

Zároveň súčasný vizuálny kontakt s bytovými domami, lemujúcimi časť uličného priestoru eliminovať vhodným uplatnením zelene.

Tieto detailnejšie koncepčné doplnenia tykajúce sa tejto ako aj iných častí predkladanej práce môžu byť predmetom ďalšieho dopracovania materiálu po jeho spripomenkovaní odbornou i laickou verejnou s aktívnou participáciou obyvateľov mesta.

Táto úloha obnoveného verejného priestoru je logická vzhľadom na uvažovanú zmenu funkčného využitia jestvujúceho objektu – presun MsÚ do čelného krídla vrátane priestorov pre prvý kontakt s občanmi, stavebný úrad, políciu vrátane archívu a pomocných priestorov. Kapacitne preverila architektonická štúdia, ktorá tvorí súčasť tejto práce, reálnosť tohto zámeru.

Pôvodná divadelná sála by mohla plniť funkciu reprezentačných priestorov pre mestské zastupiteľstvo a jej časť ako reprezentačná sobášna sieň. Odstránením provizórnych prístavkov sa ponúka vytvorenie komornejšieho verejného

priestoru pre mestské aktivity – prezentácie mestských zámerov tak v interiéri i v exteriéri s bezbariérovou úpravou.

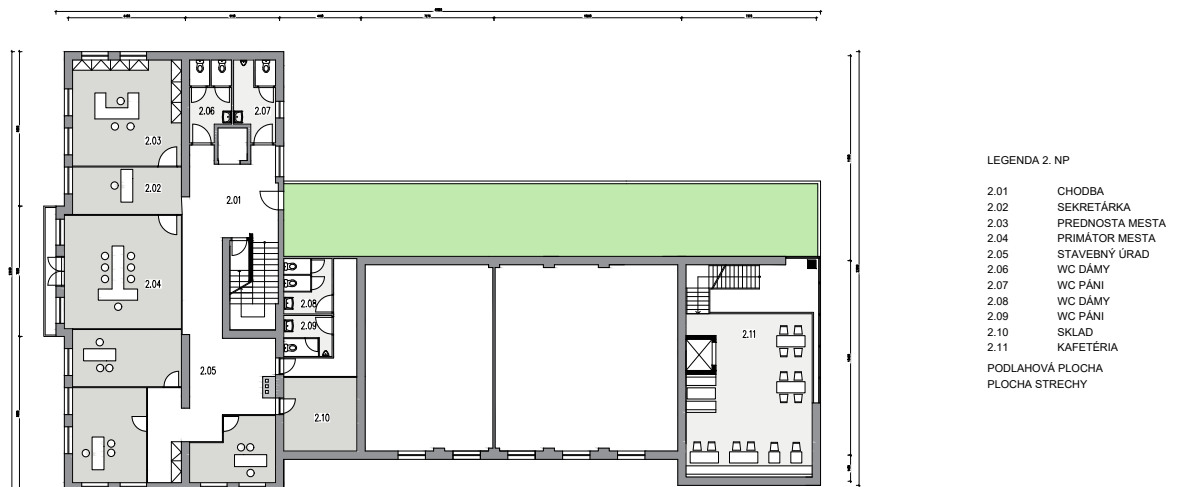
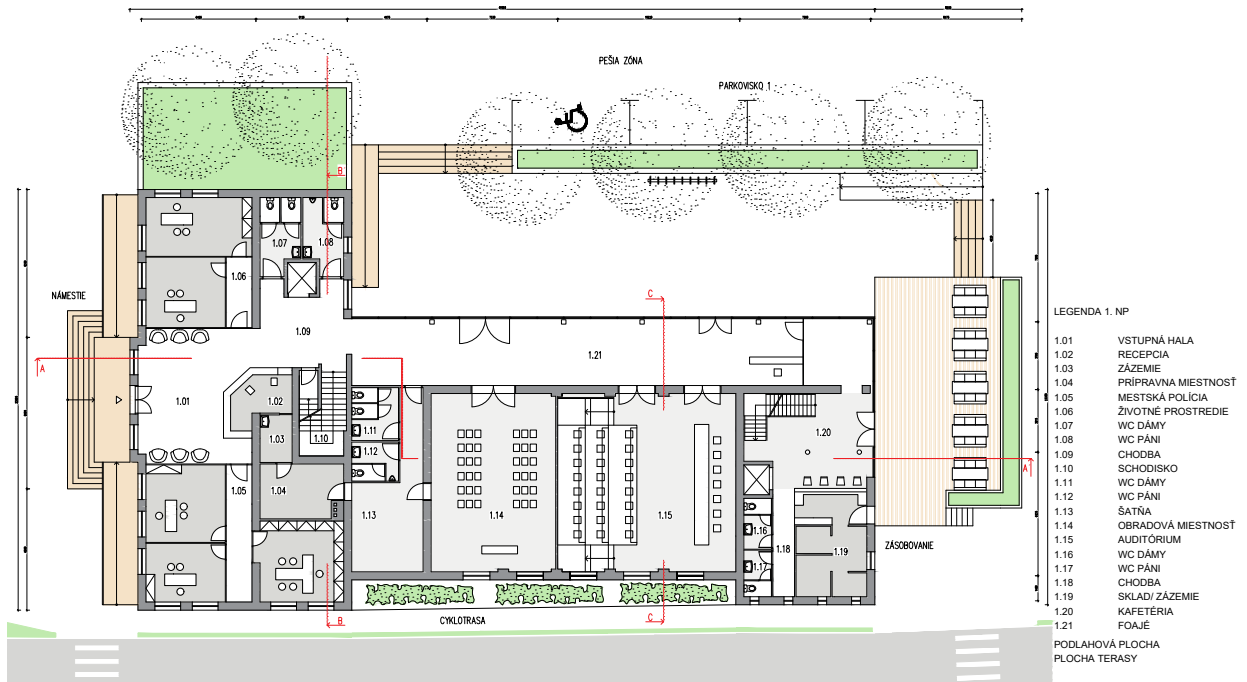
Zatraktívnenie zadného krídla – kaviareň s terasami sa javí ako vhodné vzhľadom na polohu blízku k autobusovej zástavke. Vid' architektonickú štúdiu.

AUTOBUSOVÁ STANICA

Súčasný stav

Areál dnešnej autobusovej stanice možno označiť ako nevyhovujúci. Rozsiahla spevnená plocha pre pohyb dopravy a parkovanie nie je dôsledne zorganizovaná a poskytuje priestor pre redukciu. Táto situácia je nebezpečná aj pre peší pohyb cestujúcich a vyzáduje si zmenu.

Absencia zelene v areáli autobusovej stanice má tiež vplyv na pocit nekomfortu. Samotná zastávka s prístreškom pre cestujúcich nezodpovedá súčasným požiadavkám na minimálnu vybavenosť a nerobí reklamu mestu.

Návrh riešenia

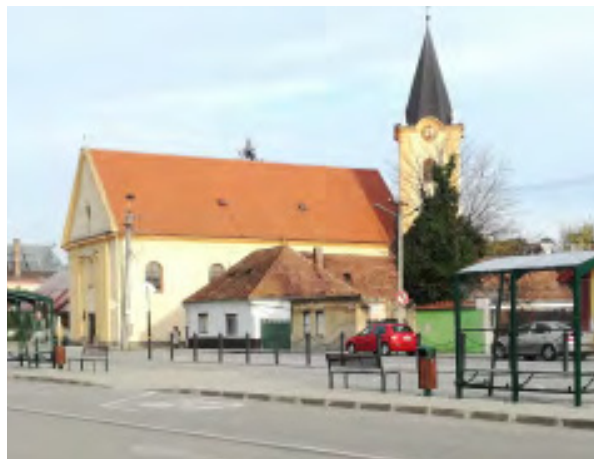
V práci navrhujeme redukciu spevnených plôch so zväžením použitia takých povrchových materiálov, ktoré zohľadňujú ekologické kritériá doby. Navrhujeme kreatívne pracovať aj so zeleňou v tomto území.

Pri návrhu definujeme priestory pre chodcov, prípadne i cyklistov, čo dopravne situáciu ukladní. Statickú dopravu nerušíme, ale posúvame do okrajovej polohy. Toto územie je atakované i nákladnou dopravou – križovatka ulíc Cukrovárska a Fučíkova, navyše priestorovo veľmi stiesnený priestor.

Doporučujeme zrušiť v tejto križovatke pohyb nákladnej dopravy a vypracovať nový dopravný koncept pre dopravné napojenie celého areálu bývalého cukrovaru na dopravný obchvat mesta, prípadne ho aktualizovať.

Priestor samotnej zastávky navrhujeme doplniť objektom so sociálnym vybavením pre cestujúcich a minimálnymi službami. V práci ponúkame variantné riešenia, ktoré chápeme minimalisticky s použitím ľahkých kovových konštrukcií s vhodnou výplňou a mobiliárom, inšpirované cukrovarníckou tradíciou priemyselnej architektúry v meste.

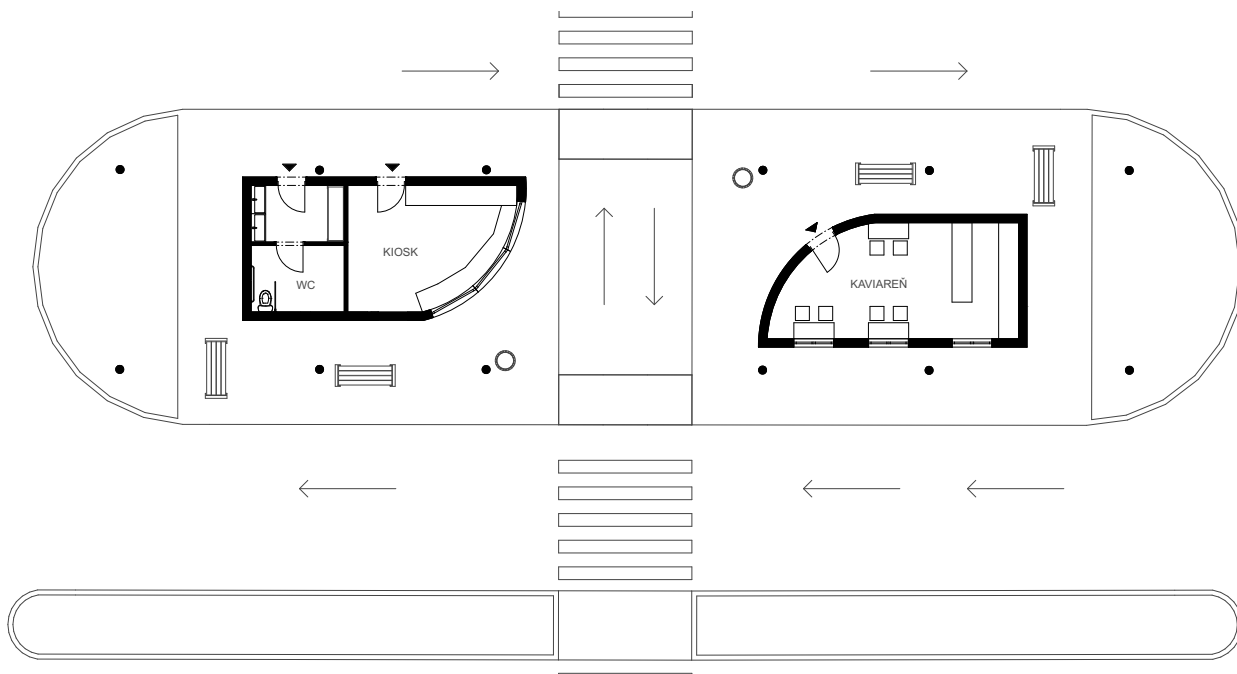

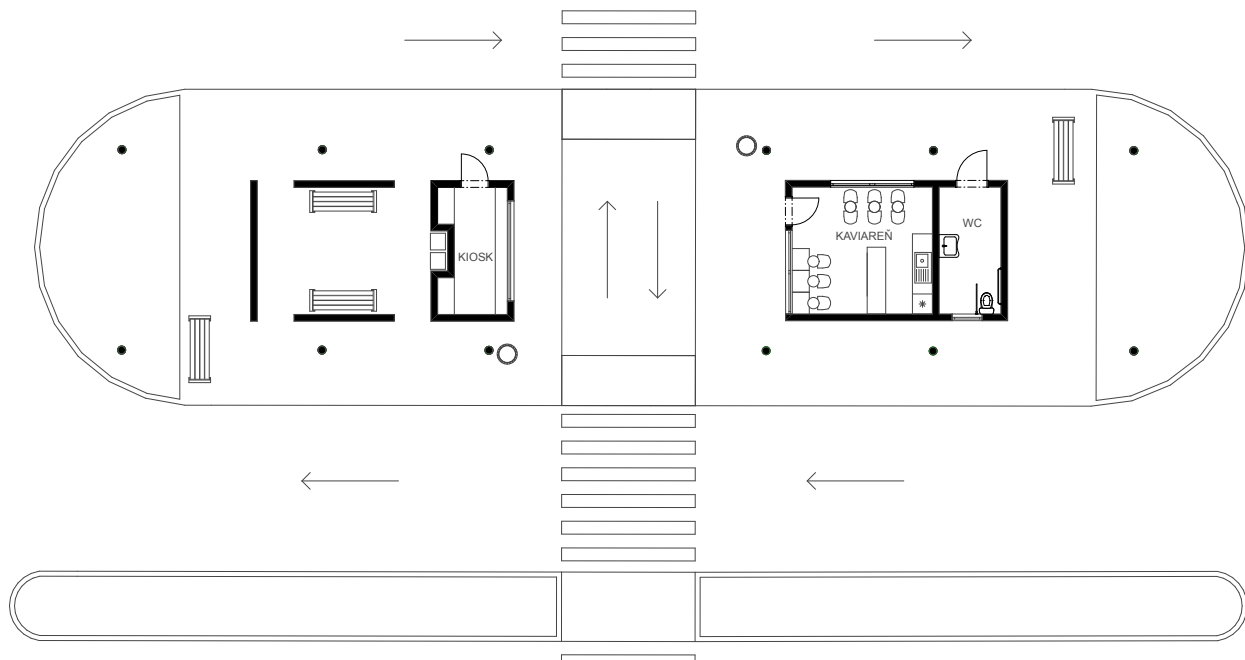
LEGENDA:

AREÁL MESTSKÉHO ÚRADU

Súčasný stav

Areál je situovaný v koncovej polohe mesta, pri rieke Dudváh. Objekt Mestského úradu predstavuje historická budova v tvare písmena L, s dostavaným krídlom vo dvore. Dostavbou vzniklo uzavreté vnútorné nádvorie, dnes nevyužívané. Toto komorne pôsobiace nádvorie má ideálnu väzbu na breh rieky, čo pri tejto funkcii areálu neposkytuje priestor na väčšie využitie. Vstup do objektu nepôsobí reprezentatívne, hlavný vstup je prístupný iba schodmi s absenciou bezbariérového riešenia, čo je vzhľadom k jeho funkcii nevyhovujúce.

Svojou kapacitou nemôže pokryť rastúce požiadavky mesta, nemá reprezentatívne priestory pre primátora a mestské zastupiteľstvo. Z priestorových dôvodov neumožňuje ani koncentrovať služby pre občanov, ktoré sú v súčasnosti situované takmer v provizórnych polohách v meste – Stavebný úrad, Polícia. Pred objektom je spevnená plocha, slúžiaca ako parkovisko pre zamestnancov i návštevníkov objektu. Parkovisko s príľahlou zeleňou a absenciou vhodného mobiliáru si vyžaduje zmenu.

Návrh riešenia

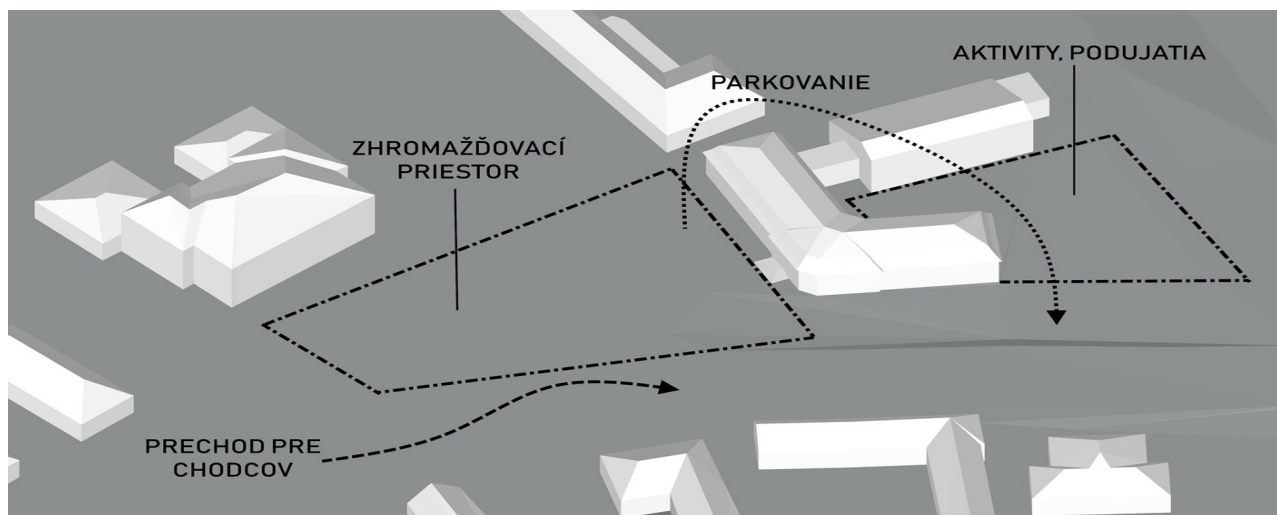
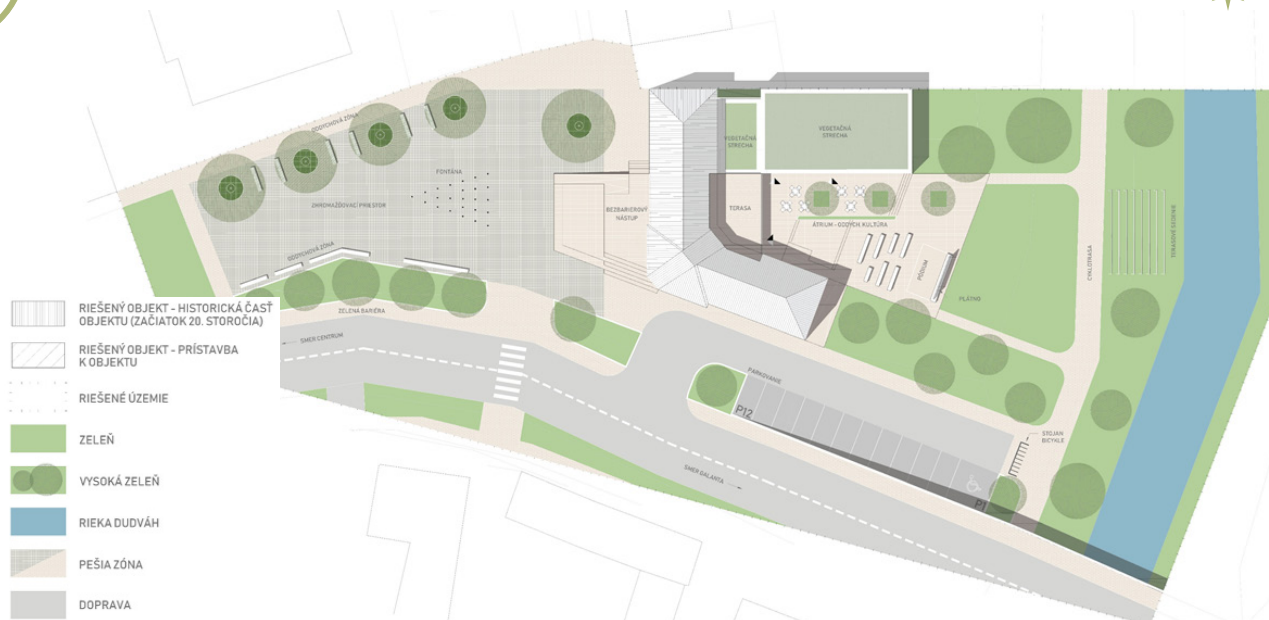
Zásadnú zmenu pri riešení tejto nevyhovujúcej situácie predstavuje hľadanie zmeny funkčného využitia areálu a zároveň hľadanie nového, dôstojného areálu pre novú polohu Mestského úradu. Toto hľadanie logicky vyústilo do definovania novej polohy v centre mesta s definovaním centrálného mestského priestoru – do obnoveného objektu starého kultúrneho domu, čo je podrobnejšie popísané v príslušnej časti práce

Poloha pri rieke Dudváh i pomerne veľký vnútorný dvor bol inšpiráciou pre návrh nového funkčného využitia Mestského komunitného centra s možnosťou kreatívneho využívania všetkými vekovými kategóriami. Návrh uvažuje o otvorení sa do nádvorja, zapojenia exteriéru do aktivít s prepojením až k rieke. Úprava vstupu sleduje vytvorenie dôstojného verejného priestoru pred objektom s prepojením na plochu zelene s výtvarnými prvkami a mobiliárom. Táto úprava zároveň rieši i bezbariérový vstup do objektu. Bezbariérovú prevádzku má i návrh celého dispozičného riešenia komunitného centra. Toto je chápané ako kreatívny, variabilne využiteľný priestor

Statická doprava je presunutá do bočnej polohy, ktorá nepôsobí v areáli rušivo, návrh uvažuje i o parkovaní bicyklov.

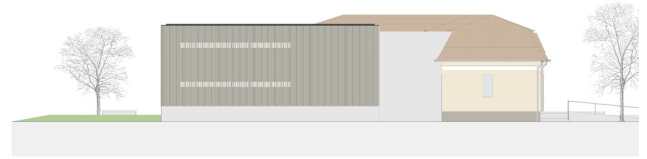

POHLAD JUHOVÝCHODNÝ

POHLAD SEVEROZÁPADNÝ

POHLAD JUHOZÁPADNÝ

POHLAD SEVEROVÝCHODNÝ

KAŠTIEĽSKY PARK

Súčasný stav

Kaštielsky park, ktorý bol súčasťou areálu kaštieľa rodiny Kuffnerovcov je situovaný v priestore medzi objektom kaštieľa a vstupom do areálu Cukrovaru, je vymedzený blokom zo strany ulice Fučíkovej, Cukrovarníckej a tokom rieky Dudváh.

Zo severnej strany je dnes kaštieľ oplotený, izolovaný od parku, je necitlivo dostavovaný a je v schátralom stave. Tieto zásahy boli zrealizované v druhej polovici minulého storočia, keď bol sídlom školy. V súčasnosti je v rukách súkromného majiteľa, nevyužívaný.

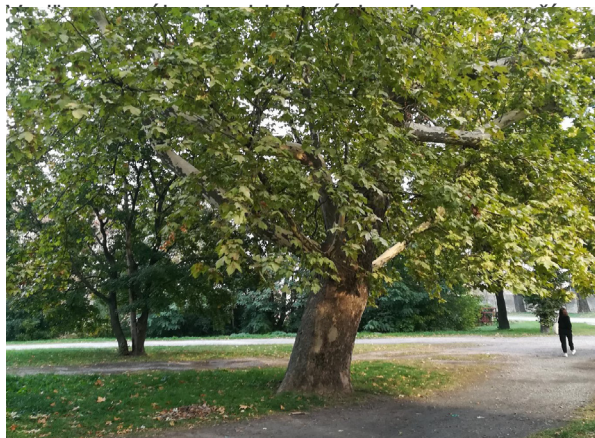
Vstup do parku je z ulice Fučíkovej, bezprostredne povedľa objektu kaštieľa a z ulice Cukrovarskej, umiestnený v kontakte so susednými, provizórne pôsobiacimi objektami.

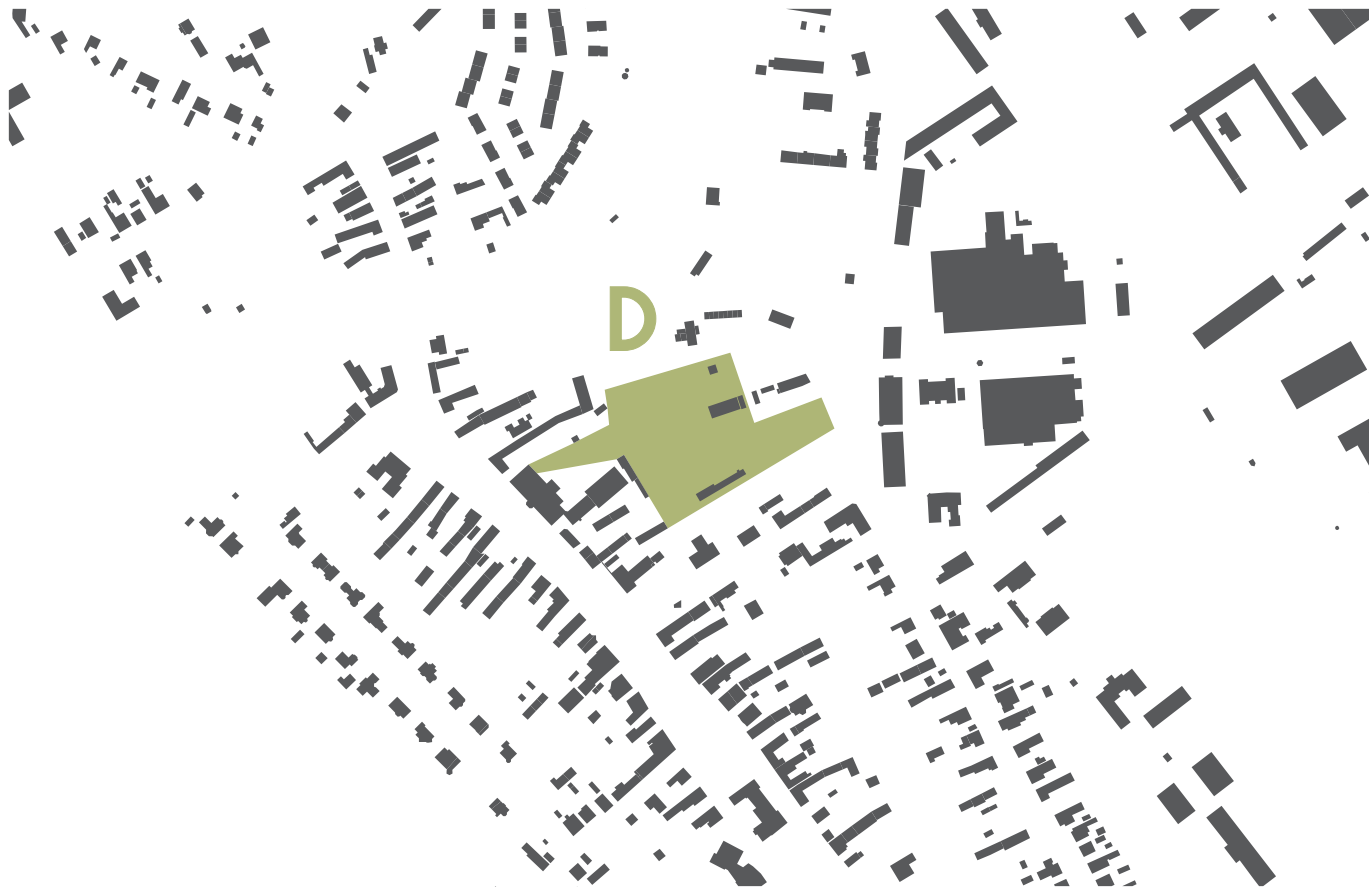
Vzácne dreviny v parku ako i pešie trasy sú zanedbané. Objekt Mauzólea rodiny Kuffnerovcov je schátralý a nesie známky vandalských zásahov. V jeho blízkosti bolo pôvodne jazierko, dnes neudržiavané. Taktiež pôvodný komorný amfiteáter je opustený a schátralý.

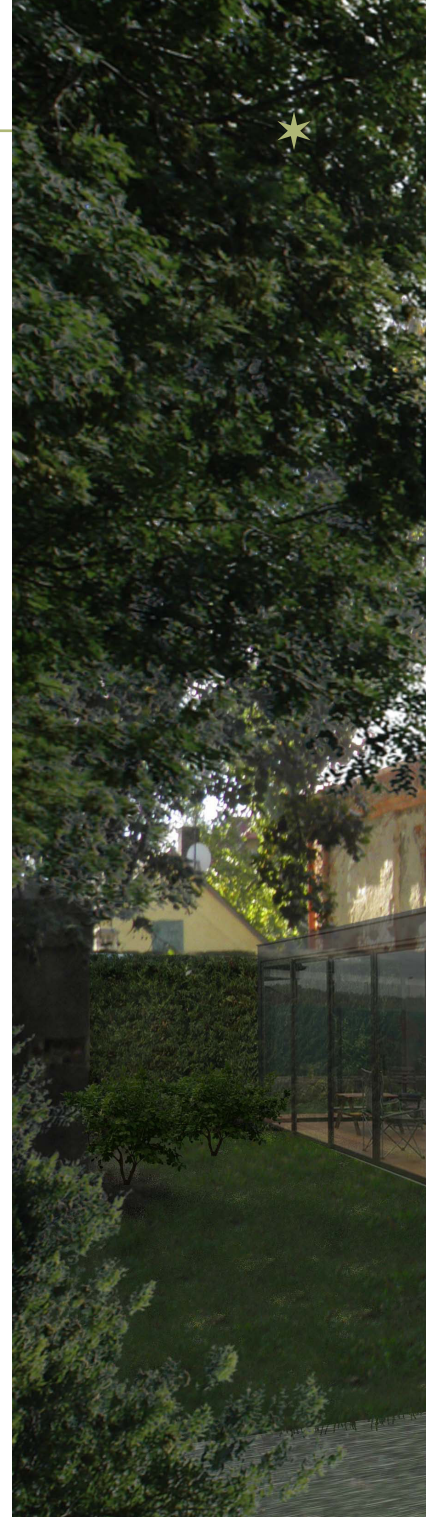
Návrh riešenia

Okrem dendrologickej pozornosti by bolo vhodné prinavrátiť park pôvodnej koncepcii z pohľadu peších trás. Okrem obnovy mauzólea rodiny Kuffnerovcov, ktoré sme tejto rodine dlžní, navrhujeme oživiť park novou funkciou – Kuffner Kafe v objekte bývalej sýpky. Tento objekt by mal poskytovať okrem zaujímavých informácií o histórii miesta i minimálne sociálne zázemie pre návštevníkov parku. Objekt by mal slúžiť i ako malé múzeum cukrovarníckej éry v Sládkovičove s prezentáciou dobových fotografií rodiny Kuffnerovcov, kaštieľa, parku, prípadne areálu cukrovaru. Je potrebné dobudovať statickú dopravu pre návštevníkov parku, upraviť a doplniť vstupy do areálu. Obnoviť pôvodné oplotenie parku. Odstrániť provizórne zásahy. Pozornosť by si zaslúžila i snaha oživiť tradíciu komorného amfiteátra v parku – poskytnúť opäť priestor pre komorné kultúrne predstavenia s primeraným minimálnym zázemím.

Veľmi citlivo je potrebné pristúpiť ku vhodne zvolenému mobiliáru a večernému osvetleniu tak peších trás ako aj zelene. Je potrebné jasne definovať regulatívy pre obnovu pôvodného objektu kaštieľa a korigovať tým prípadné necitlivé zásahy súčasného majiteľa.

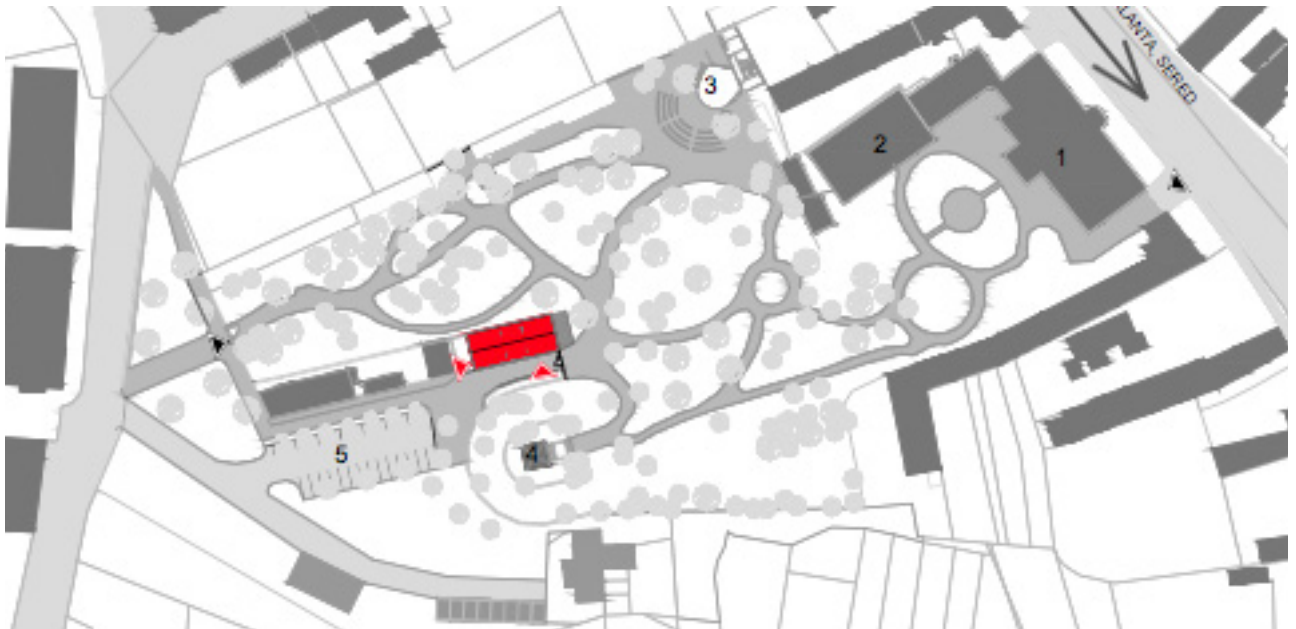

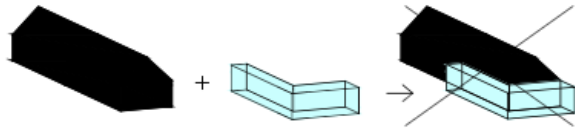

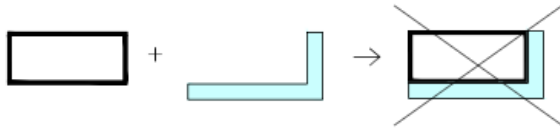

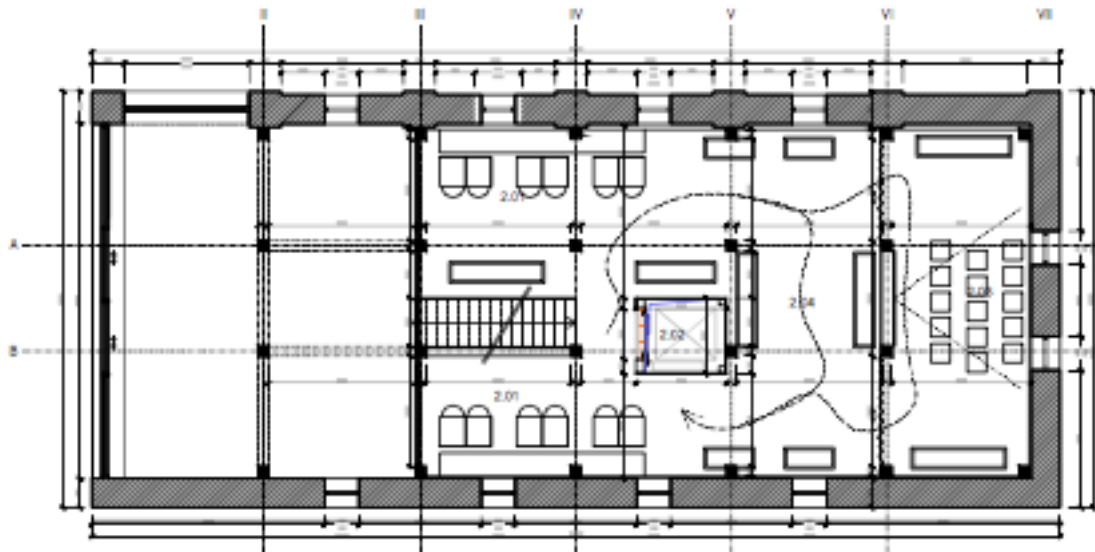
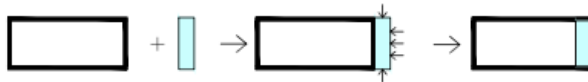
OTVORENIE OBJEKTU

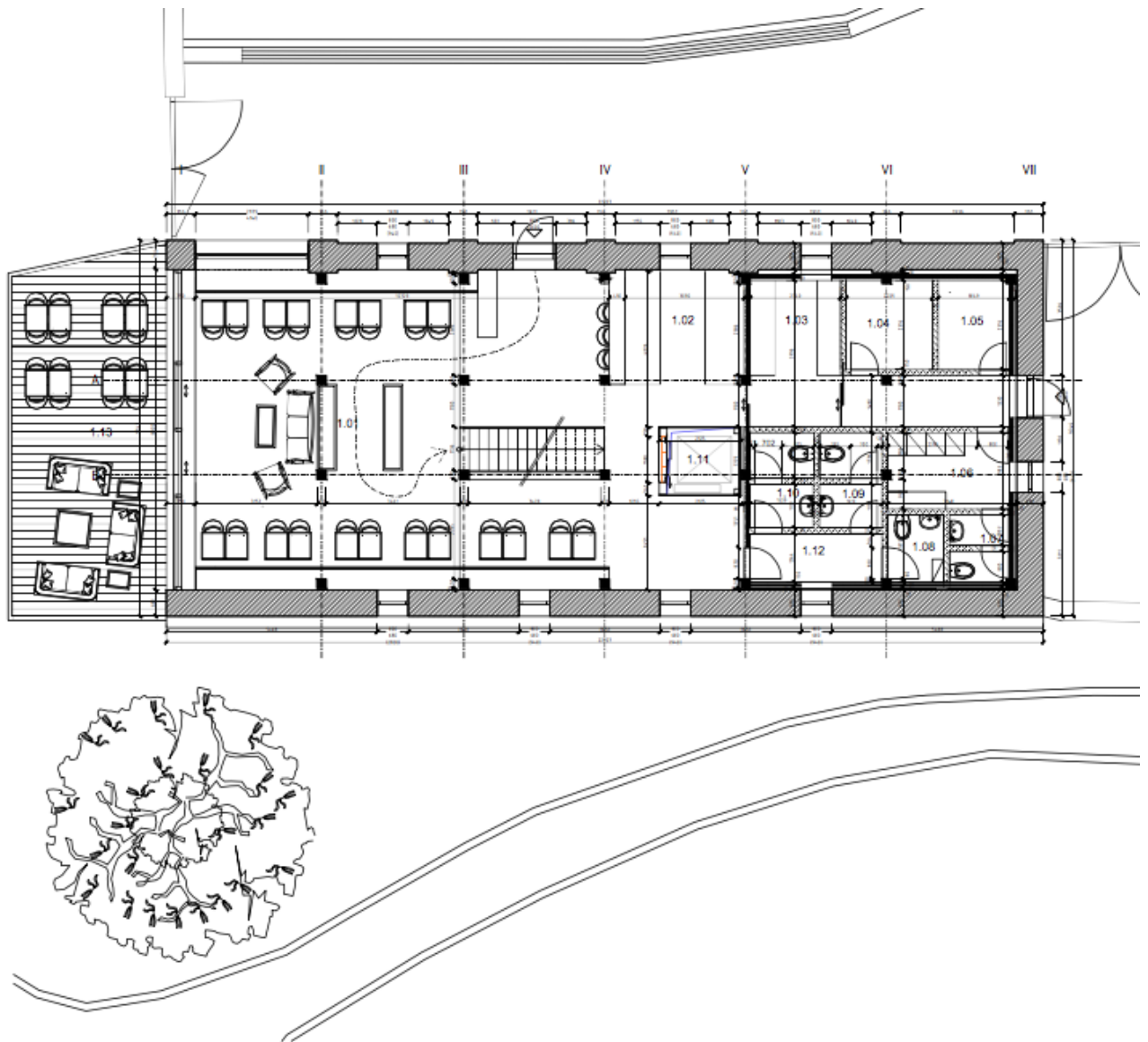
VÝHLAD DO PARKU

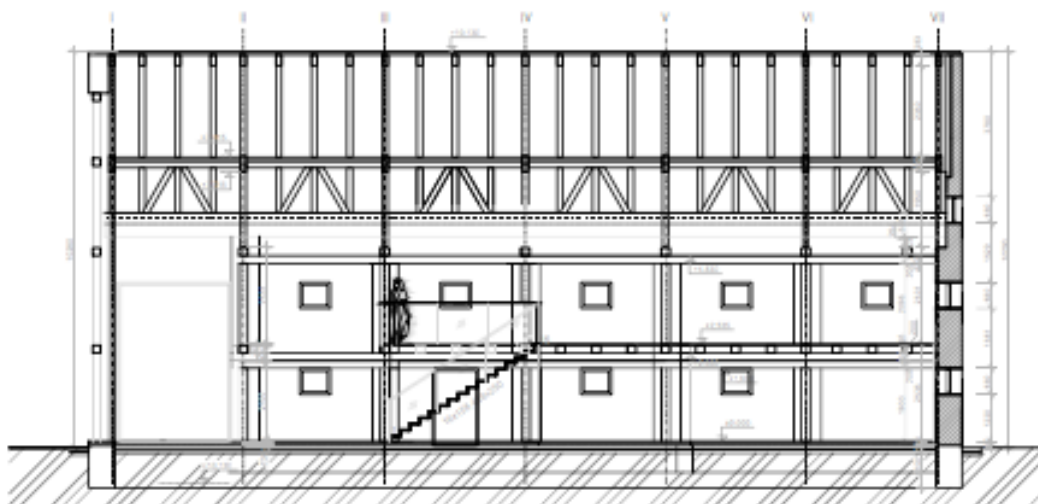
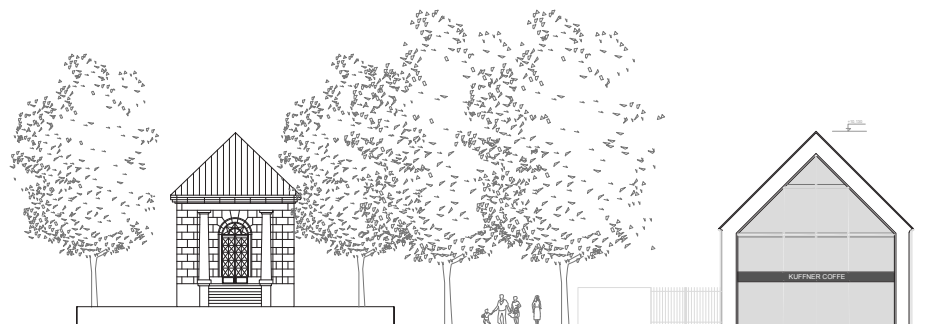
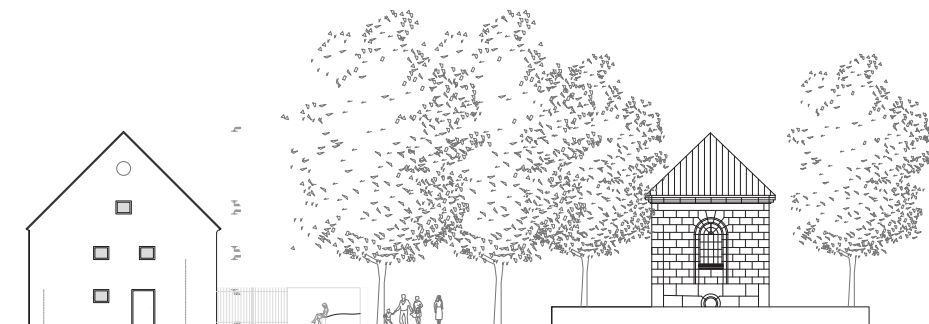

VÝHLAD NA MAUZÓLEUM

KUFFNER COFFE

TRHOVISKO

Súčasný stav

Pomerne hrubým zásahom do urbanistickej štruktúry mesta bolo osadenie objektu Tesca ako i situovanie objektu pošty s pomerne veľkou plochou pre statickú dopravu a dvoma samostatnými dopravnými vjazdmi. Zástavba nerešpektuje uličnú čiaru a predstavuje urbanistickú jazvu vedľa objektu starej základnej školy s pamätníkom Obetiam 1.svetovej vojny.

Veľmi rozpačito a nekomfortne tak pre kupujúcich ako i predávajúcich sa pri vjazde ku statickej doprave spomínaných areálov realizuje provizórny trhový predaj. Táto situácia je nevhovujúca, mesto vlastne v súčasnosti nemá objekt Tržnice ani Mestské trhovisko s príslušnou vybavenosťou.

Návrh riešenia

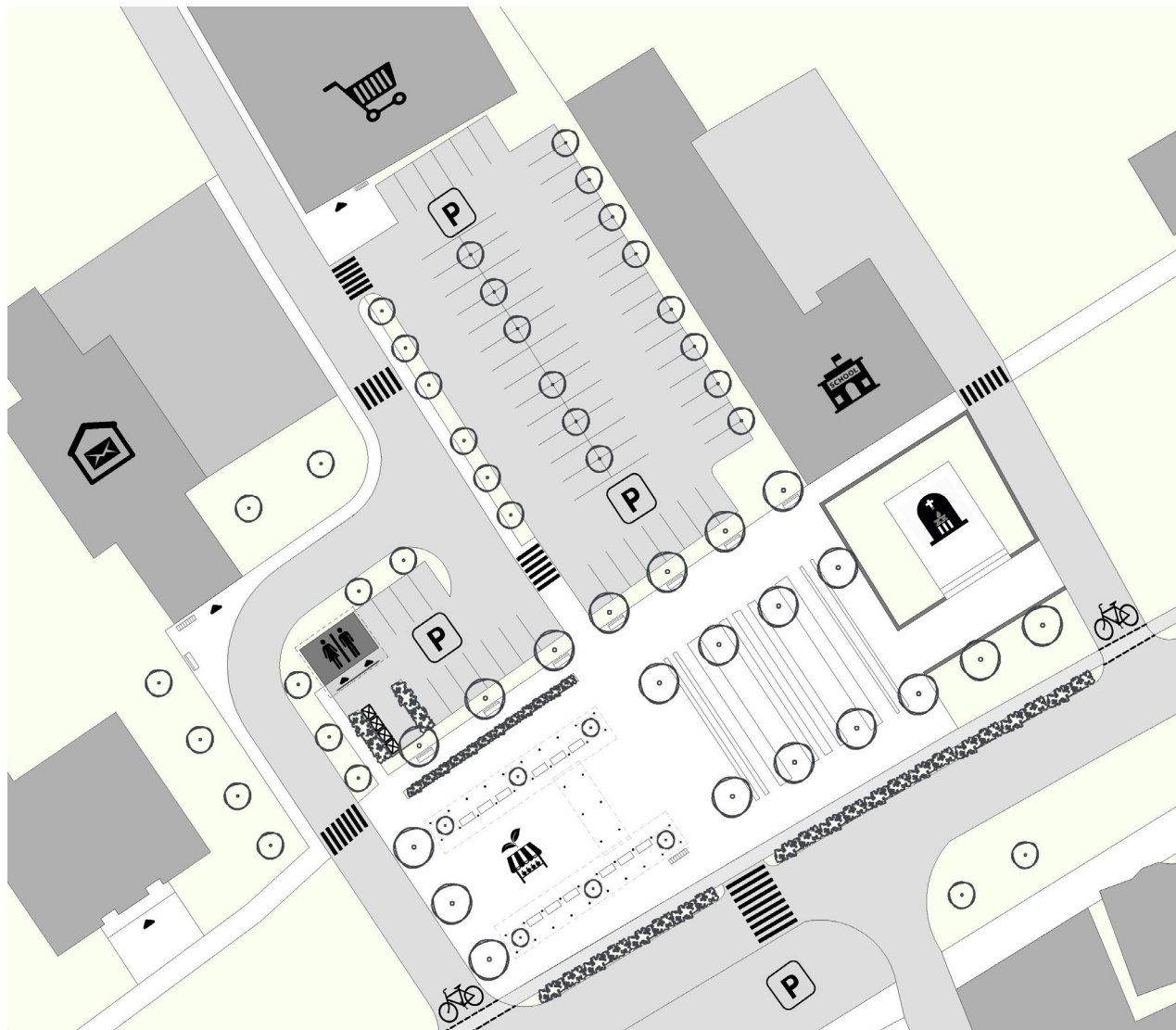
Navrhujeme umiestniť objekt Trhoviska v tejto polohe, ktorá je frekventovaná a predstavuje významnú časť navrhovanej centrálnej mestskej zóny. Do celkového riešenia je nutné zapojiť i areál pamätníka a verejným priestorom prepojiť tieto funkcie. Je potrebné areál trhoviska neriešiť izolovane ale sledovať gradáciu verejného mestského priestoru v celej CMZ.

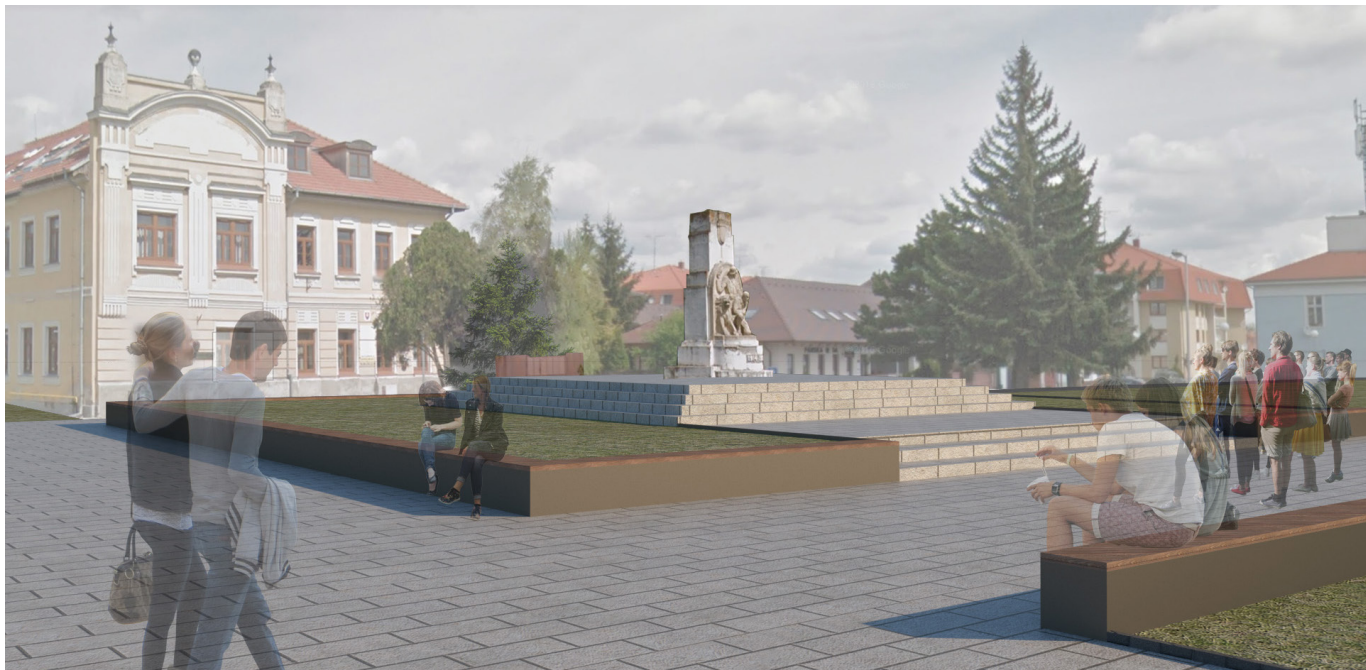
Vzhľadom na polohu k pamätníku je vhodné uvažovať o tomto priestore ako o multifunkčnom, s príslušnou vybavenosťou, s komornou prevádzkou a zázemím pre menšie kultúrno-spoločenské aktivity. Dominantným by mal byť peší pohyb, s vhodným napojením i na cyklotrasy. Citlivo doriešiť i návrh zelene a mobiliáru, uvažovať o jeho zjednotení v celej CMZ.

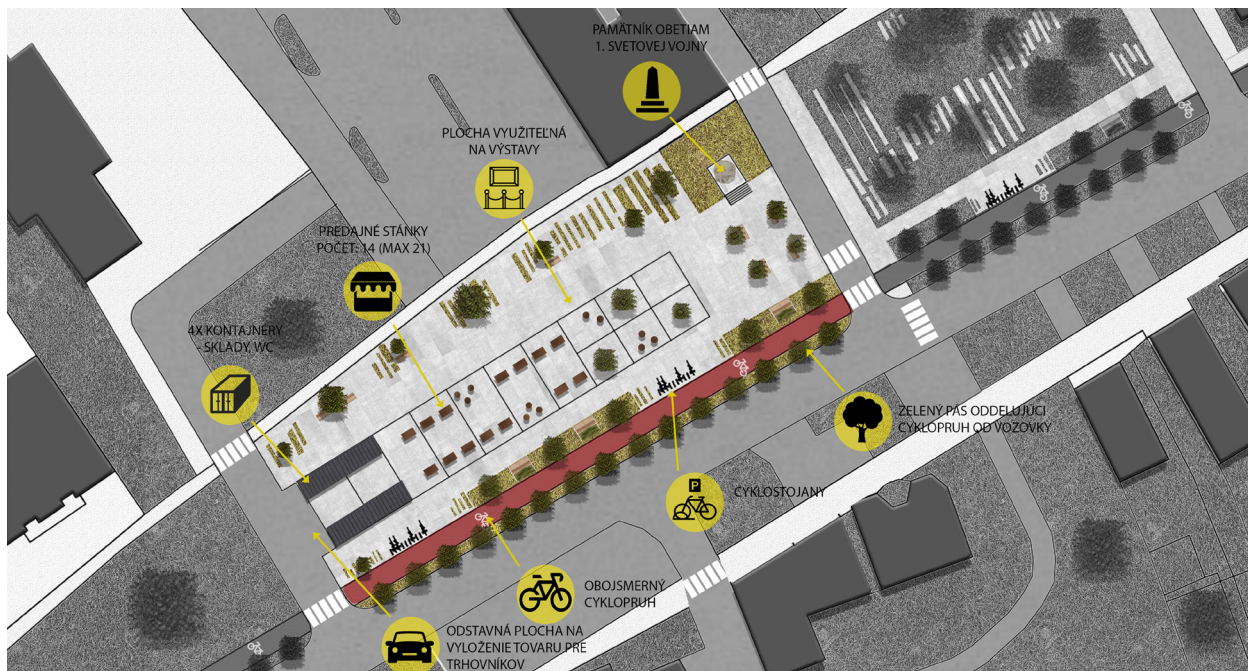
Snaha o minimalistické riešenie svojím konceptom i materiálovým riešením by mala komunikovať s areálom autobusovej stanice, čo je zrejme i z architektonickej štúdie.

HLAVNÁ ULICA

Súčasný stav

Uličný priestor dotknutého územia, ktoré je predmetom navrhovanej CMZ pôsobí nekompaktne a nenesie známky cieľenej regulácie. Východná časť ulice je zložená zo zástavby, ktorá nesie znaky pôvodnej, prestavbami dotknutej historickej štruktúry väčšinou prizemných objektov s podkrovím, s pôvodnou úzkou parceláciou.

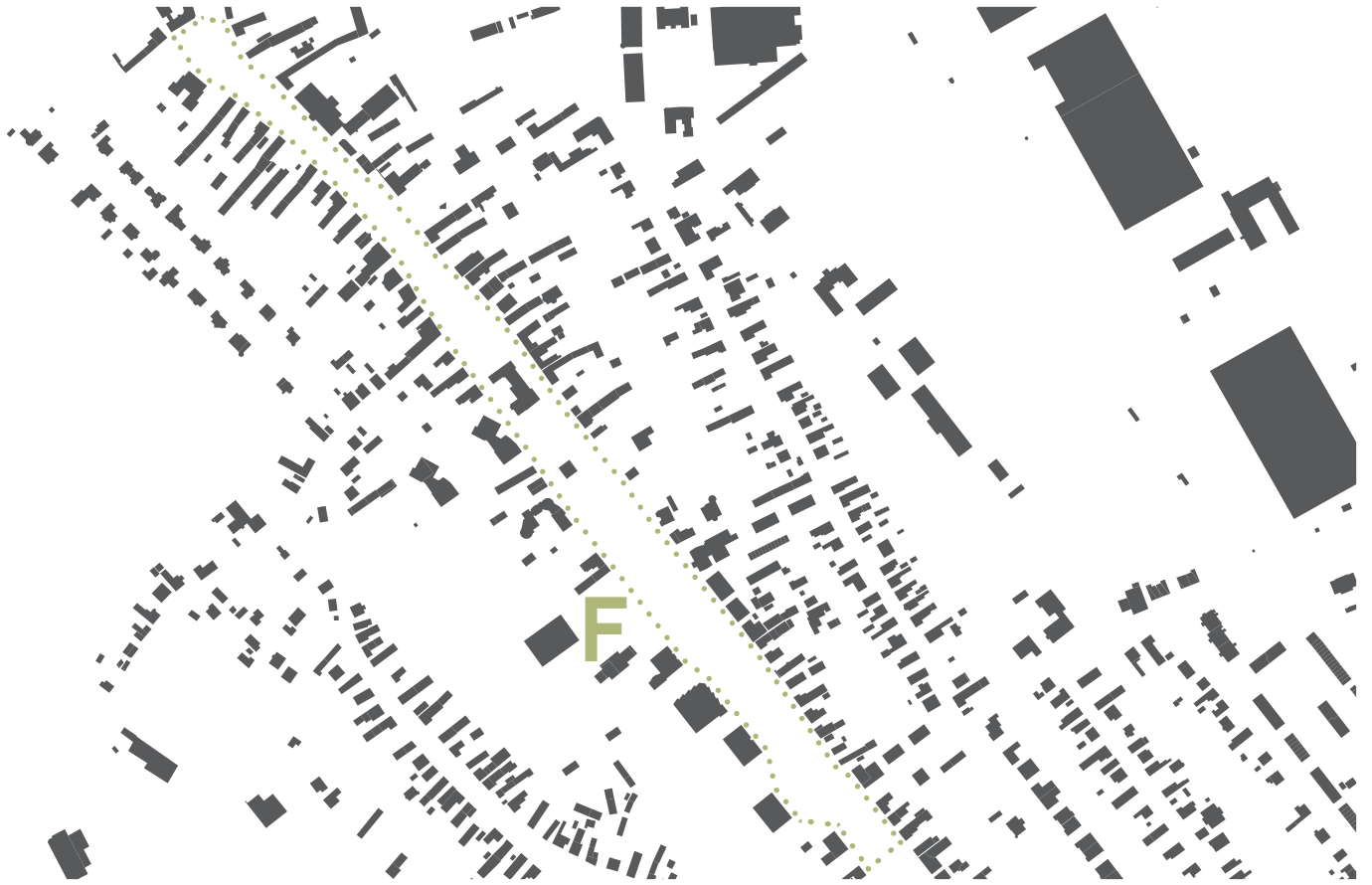
Na západnej strane je ulica tvorená v prevažnej miere z objektov realizovaných v priebehu posledných desaťročí. Výšková hladina je vyššia ako na južnej strane. Územie je nekompaktne a nie je rešpektovaná ani uličná čiara zástavby. V stope pešej trasy je navrhnutý cyklochodník a uličný priestor neposkytuje možnosť rozvoja exteriérových aktivít pred polyfunkčnou vybavenosťou parteru niektorých objektov – exteriérová terasa a pod. Chýbajú regulatívy pre uličnú čiaru, výšku zástavby, statickú dopravu, farebné a materiálové pojednanie fasád objektov, uličné osvetlenie, zásady použitia reklamných plôch, mobiliáru, koncepcia celomestskej zelene.

„Domy hrajú farbami a reklamnými pútačmi z ktorých sa krúti hlava, chodníky všemožných materiálov sa prepletajú s nekontrolovanou zeleňou a autá parkujú, kde sa dá....“ (názor zo študentskej práce).

Návrh riešenia

Navrhujeme vypracovať chýbajúce regulatívy, smerujúce k mestotvornosti, popísané ako negatíva v skutkovom stave. Tieto regulatívy prijaté minimálne formou všeobecne záväzného nariadenia a pracovať s nimi v schvaľovacom procese v stavebnom konaní ako i vo všetkých jeho stanoviskách. Zvážiť vypracovanie Doplnku ÚPN minimálne pre centrálnu mestskú zónu.

výška hrebeňa

tvar strechy

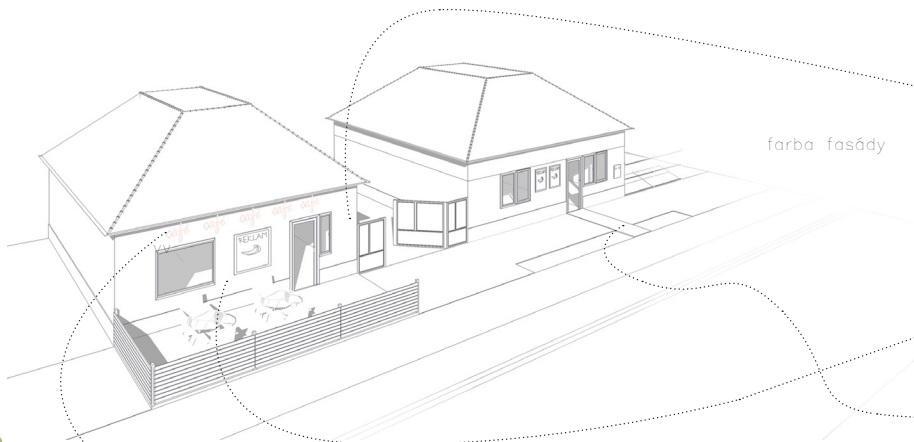
farba fasády

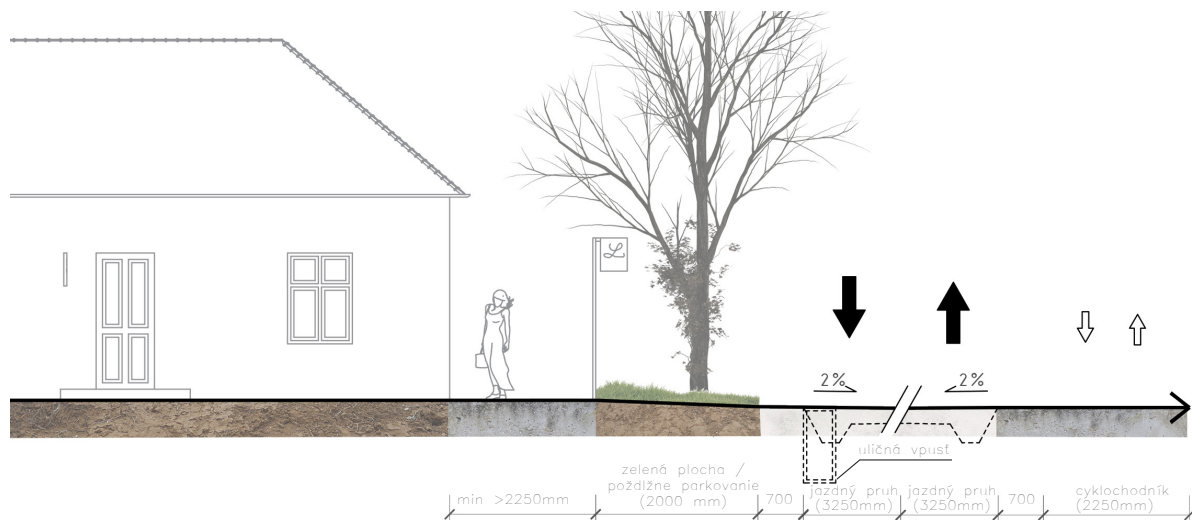

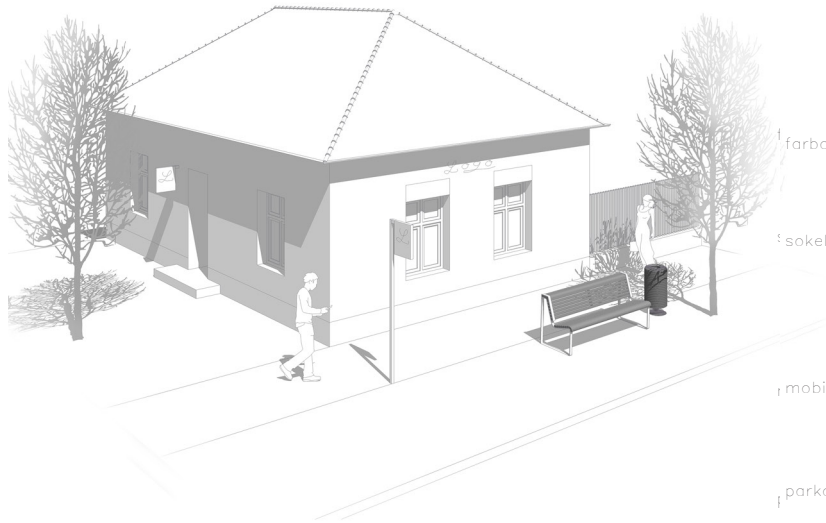
spevnené plochy

reklama

parkovanie potreba vytvorenia spevnených plôch na parkovanie pozdĺž cesty, pomocou zatravnovacích tvárnic a regulovať ich počet

spevnené plochy potreba revitalizácie spevnených a ich zjednotenie

Sweet Little Bakery

ZÁVER

Publikácia predstavuje snahu z polohy akademickej obce upozorniť na dlh, ktorý z profesného hľadiska architekti – urbanisti majú v oblasti územnoplánovacej dokumentácie na Slovensku. Obce i mestá s bohatou tradíciou a históriou, akým Sládkovičovo bezo sporu je, sú ponechávané na živelný vývoj, pretože súčasný stav územnoplánovacej dokumentácie túto problematiku nedostatočne postihuje v porovnaní s krajinami západnej Európy.

Práca sa zamerala na centrálnu časť mesta, ktorá by mala dostať dôstojný vzhľad mestečka s bohatou tradíciou. Cieľom návrhov je budovanie verejných priestorov, ako i obnova existujúcich tak, aby vznikla štruktúra hierarchicky zorganizovaných priestorov pre peší pohyb, pre stretávanie sa a kontakty obyvateľov obce i priestor pre kultúrno-spoločenské aktivity, sledujúce zachovanie povedomia o hodnotách predchádzajúcich generácií a prezentáciu technického i kultúrneho dedičstva – definovanie hlavného námestia, prilahlých priestorov, ich funkčného využívania, obnovu historickej zástavby s novým funkčným využitím, definovanie plôch zelene a organizáciu pohybu v tomto priestore.

Aj keď nemáme vplyv na vývoj areálu cukrovaru, ktorý je v súkromných rukách, môžeme prispieť ku korekcii povedomia občanov a pozitívne ovplyvniť vývoja mesta tak, aby sledovalo súčasné trendy – budovanie i obnovu verejných priestorov, ktoré sú základom občianskej spoločnosti tak, aby vznikol priestor pre zachovanie povedomia o hodnotách predchádzajúcich generácií.

CONCLUSION

The publication represents an effort from the position of the academic community to draw attention to the debt that architects - urban planners have in the field of land-use planning in Slovakia. Municipalities and towns with a rich tradition and history, such as Sládkovič's undisputed dispute, are left to the natural development, because the current state of land-use planning documentation does not sufficiently cover this issue in comparison with the countries of Western Europe.

The work focused on the central part of the city, which should get a dignified appearance of a town with a rich tradition. The aim of the proposals is to build public spaces as well as to restore existing ones to create a structure of hierarchically organized space for pedestrian movement, meetings and contacts of inhabitants of the village and space for cultural and social activities, defining the main square, adjacent areas, their functional use, restoring historical buildings with new functional use, defining areas of greenery and organizing movement in this area.

While we do not have an impact on the development of the private sugar plant, we can contribute to the correction of citizens' awareness and positively influence the development of the city to follow current trends - building and renewing the public spaces that are the foundation of civil society maintaining awareness of the values of previous generations.

Kniha, ktorú máte pred sebou, vznikla z iniciatívy pozitívne ovplyvniť vývoj mesta Sládkovičovo, nasmerovať kroky, jednotlivu sa realizujúce v urbanistickom, stavebnotechnickom i ekologickom smere tak, aby mesto nestratilo krok s dobou, aby dôstojne udržalo svoj historický odkaz. Toto je možné, ak sformulujeme víziu, ktorá sa môže stať jadrom ďalšieho koncepčného rozvoja.

Z pozície môjho pôsobenia na Mestskom úrade som dlhodobo pociťovala absenciu takejto vízie. Preto som sa rozhodla osloviť Katedru architektúry SvF STU, ktorá sa tejto problematike odborne venuje dlhší čas. Výsledkom našej spolupráce je publikácia Verejný priestor Sládkovičovo.

Uvažovanie o verejnom priestore je otázka aktuálna a predstavuje pozitívne smerovanie každého európskeho mesta so záujmom o progresívny vývoj. Mojou predstavou bolo otvoriť uvažovanie o ďalšom vývoji v centrálnej mestskej zóne mesta Sládkovičovo, čo je prezentované v publikácii. Verím, že osloví mladú, progresívne uvažujúcu generáciu a že bude inšpiráciou pre mestské zásahy do budúcnosti.

MGR. KATARÍNA ŠTEFUKOVÁ

”

Každý jedinec potrebuje získať skúsenosť so stretnutia s druhým, aby sa rozvíjal ako v zmysle psychologickom, tak etickým.

*Psychologicky – ľudská bytosť sa rozvíja v striedavom rytme de-
zorientácií a znovuopetovnej rovnováhy.*

*Alekticky – bolestné a nepohodlné stretnutia s tými, ktorí sú od-
lišní, sú jedinou cestou, ako sa človek naučí skromnosti.*

Richard Bennet

VEREJNÝ PRIESTAR SLÁDKOVIČOVO

ZDROJE

- (1) SUDOVÁ, E.: Kuffnerovský hospodársky komplex. Mesto Sládkovičovo 2012. ISBN 978-80-971211-5-0
- (2) POKREIS, H. TALAMON, L. SUDOVÁ, E.: Obrazová história Diószegu/Sládkovičova. Sládkovičovo : OZ Ponvagli, 2019. ISBN 978-80-999190-0-7
- 3) NÁDASKÁ, Z. KUBIŠOVÁ, M. PILAŘ, P.: Verejný priestor Stupava. Mesto Stupava 2017. ISBN
- (4) POKREIS, H.: Nemecká kolonizácia Sládkovičova/ Diószegu v 18. storočí. Sládkovičovo : OZ Ponvagli, 2016. ISBN 978-80-972129-2-6

VEREJNÝ
PRIESTOR
2009
SLÁDKOVIČOVO

CRM®

AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ

ISBN 978-80-7623-039-2

9 788076 230392